

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 10 NOVEMBER 1926

No. 567

INHOUD.

	Blz.
DE VOORKEURTARIEVEN OP DE DUITSCHE SPOORWEGEN EN DE NEDERLANDSCH-DUITSCHE VERDRAGEN VAN 26 NOVEMBER 1925 door <i>Jan Schilthuis</i>	982
Internationale Kamer van Koophandel door <i>W. Westerman</i>	983
Nederland's Handelsbetrekkingen met Zuid-Afrika door <i>C. Vermey</i>	984
Heden en toekomst van onze Haringvisscherij door <i>P. E. van Renesse</i>	986
Nogmaals onze Handelspolitiek door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	987
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De financiële toestand en de loop der bevolking in Frankrijk door <i>Prof. B. Nogaro</i>	988
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	990
Suikerproductie der wereld	991
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. G. Lubbers: De statistiek van het arbeidsloon en van de werkloosheid, bespr. door <i>Ir. B. Bölger</i>	991
Mr. G. J. Goedhart: De ontwikkeling van de werkloosheidsverzekering in Nederland, bespr. door <i>Ir. R. A. Verwey</i>	992
MAANDCIJFERS:	
Postchèque en Girodienst	993
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	993—1000
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam*.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

9 NOVEMBER 1926.

De groote vraag naar geld was direct na de maandwisseling belangrijk ingekrompen. Particulier disconto werd Donderdag weder voor 3 pCt. afgedaan en de prolongatierente noteerde 2¼ pCt. De grootere geldruimte bleek echter slechts schijn te zijn, want toen er later weder iets meer aanbod van wissels kwam, trok de rente direct weder sterk aan en werd zelfs hooger dan bij de maandwisseling. Gisteren werd voor 3¼ pCt. afgedaan en de prolongatierente noteerde 3½ pCt.

* * *

De vrij aanzienlijke stijging, die de uitzettingen van De Nederlandsche Bank bij de jongste maandwisseling te zien gaven, heeft in de afgelopen week voor een teruggang van het opereerend kapitaal der centrale credietinstelling plaats gemaakt. De vermindering betreft voornamelijk de beleeningen, die van

f 170,4 miljoen tot f 148,3 miljoen afnamen. Het hoofd binnenlandsche wissels vertoont een daling van f 2,6 miljoen. Laatstgenoemde daling is uitsluitend te verklaren uit aflossing van rechtstreeks bij de Bank geplaatst schatkistpapier; het totaal van dit papier beloopt thans f 6 miljoen tegen f 9 miljoen bij het opmaken van den vorigen weekstaat. De bedoelde aflossing is overigens gepaard gegaan met een niet onbelangrijke vermeerdering van het renteloos voorschot aan het Rijk, hetwelk in de afgelopen week met f 5,8 miljoen toenam.

De voorraad gouden munt verminderde met een kleine f 200.000. Het hoofd muntmateriaal en de zilvervoorraad bleven vrijwel onveranderd. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief daalden resp. met f 6,7 en f 1 miljoen.

De biljettencirculatie verminderde met f 25,8 miljoen, terwijl de rekening-courantsaldi een teruggang van f 1,4 miljoen te zien gaven. Het beschikbaar motaalsaldo klom met f 5,3 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 50.

* * *

De koersen van Dollars en Ponden wisselden vrijwel in overeenstemming met de geldkoersen. Bij het dalen van de geldkoersen in het begin der week stegen de Ponden en de Dollars en toen later de geldmarkt weder vaster werd, liepen beide deviezen weder iets terug. Daarentegen waren Marken doorlopend aangeboden. Vooral gisteren in den namiddag was de stemming flauw; er werd voor 59,31 afgedaan. Franse franken bleven aanvankelijk nog regelmatig stijgen. Donderdag werd voor 8,48 afgedaan. Daarna trad een vrij scherpe daling in, waarna de stemming lusteloos bleef zonder dat het koerspeil verder nog belangrijk wijzigde. Ook deze week waren Lires weder zeer onregelmatig en over het algemeen vrij flauw gestemd. Een vrij sterke daling trad in voor Oslo, eveneens onder vrij sterke schommelingen. Madrid daalde van 38 tot 37,70 en ook Buenos Aires was flauw; voor 101¼ werd afgedaan.

LONDEN, 8 NOVEMBER 1926.

De geldschaarschte, veroorzaakt door het terugtrekken uit de markt op Dinsdag 11. van het applicatiegeld op de Belgische Stabilisatieleening, was slechts van korten duur. Na Woensdag had de druk op de markt al weder plaats gemaakt voor een meer comfortable positie, teweegebracht door de uitbetaling van dividenden aan het begin der week. Daggeld eindigde de week dan ook op 3½ pCt.

De discontomarkt blijft zijn zeer vast aanzien behouden, 4¼—4¹⁸/₁₆, daarin gesteund door geringe vraag naar wissels van het buitenland, den vasten dollarkoers en de goudonttrekkingen. Uit den bankstaat bleek verder, dat het surplus aan vlottend geld, beschikbaar voor geld en discontomarkt, slechts klein was, zoodat een voorzichtige koerspolitiek geboden bleef. Bovendien geschiedde de toewijzing op de wekelijkse inschrijving voor schatkistpromessen weder een fractie ongunstiger (tusschen 4¾ en 4¹⁶/₁₆) voor het gouvernement.

DE VOORKEURTARIEVEN OP DE DUITSCH-SPORWEGEN EN DE NEDERLANDSCH-DUITSCH-VERDRAGEN VAN 26 NOVEMBER 1925.

Toen op 26 November 1925 te Berlijn de sedert van kracht geworden Nederlandsch-Duitsche verdragen werden gesloten verklaarde de Duitse regeering, dat zeer kort na de ratificatie der verdragen de ongelijkheid zou worden weggenomen, die op de Duitse spoorwegen op het gebied der voorkeurtarieven bestond tusschen Nederlandsche havens en „de havens van derde Staten.” De Nederlandsche regeering hechte aan die verklaring groote waarde. In de memorie van Toelichting tot het wetsontwerp ter goedkeuring der beide verdragen namelijk leest men, dat het weliswaar niet mogelijk bleek de Nederlandsche wenschen alle en ten volle te zien bevredigd, maar dat wel mag worden aangenomen, dat de uiterste concessies, welke bereikbaar waren, ook inderdaad bereikt zijn, waarbij dan in het bijzonder gewezen werd op de bedoelde Duitse verklaring omtrent de voorkeurtarieven. Uit de kritiek, welke in Nederland van verschillende zijden tegen de verdragen van 26 November 1925 is uitgebracht, bleek wel, dat velen teurgesteld waren over het weinige, dat op het gebied der voorkeurtarieven bereikt was. De verbetering, welke aan Nederland in uitzicht was gesteld, betrof slechts het beperkte aantal der Duitse voorkeurtarieven (Seehafen-Ausnahme-Tarife), dat behalve naar de Duitse zeehavens ook naar de Nederlandsche en Belgische grensstations werd toegepast. Daarbij bevond zich een viertal, dat wel naar Belgische grensstations gold, doch niet naar Nederlandsche en daarin lag hoofdzakelijk de ongelijkheid tusschen „Nederlandsche havens en havens van derde staten” met welke laatste dan de Belgische havens bedoeld werden. Verder was er nog het verschil in doorvoervracht over Duitsch gebied van goederen uit Zwitserland, welke naar Belgische grensstations veel lager is dan naar Nederlandsche. Al brachten de nieuwe verdragen dus de kans, dat binnen redelijken tijd, na hun ratificatie de achterstelling door de Duitse spoorwegen van Nederlandsche havens tegenover Belgische zou eindigen, op het veel belangrijker gebied van de bevoordeeling der Duitse zeehavens, te welker behoefte een groot aantal Seehafen-Ausnahme-Tarife het verkeer afleidt van de Nederlandsche en Belgische havens en van den Rijn, viel vrijwel niets te verwachten. Slechts bestond de kans, dat voor Nederland de vier Seehafen-Ausnahme-Tarife geldig zouden worden verklaard, die tot nog toe alleen voor België hadden gegolden, maar men begon in Nederland al spoedig te vreezen, dat het voorgespiegelde wegnemen der ongelijkheid wel eens zou kunnen plaats vinden op een wijze, die de geheele Duitse belofte voor Nederland waardeloos maakte. Gelijkheid in de behandeling van de Nederlandsche en Belgische havens zou namelijk zoowel kunnen worden bereikt door het naar Nederlandsche grensstations geldig verklaren van de tot nog toe slechts voor België toegepaste tarieven als door eenvoudige opheffing dier laatste. Daarom stelde in de vergadering der Tweede Kamer van 1 Juli bij de behandeling der Nederlandsch-Duitsche verdragen de heer Knottenbelt de vraag:

„of de verklaring, die de Duitse regeering heeft afgelegd, uitsluit, dat de gelijkheid wordt verkregen „door de voorkeurtarieven naar zeehavens van derde „staten, als hoedanig voor Nederland in het bijzonder „Antwerpen van belang is, af te schaffen.”

Den volgenden dag antwoordde Minister van Karnebeek, dat dit gevaar inderdaad bestond, doch dat men daarover nog bezig was. Dat de vrees gegrond was is intusschen gebleken toen Duitschland tot uitvoering der belofte overging, want werkelijk heeft die slechts hierin bestaan, dat de vier voorkeurtarie-

ven, die naar België wel, doch naar Nederland niet golden, eenvoudig voor het vervoer naar Belgische grensstations zijn afgeschaft. Gelijkheid heeft Nederland nu verkregen, doch op geheel andere wijze, dan men hier aanvankelijk had verwacht. Het is geheel geloopten zooals de Heer Knottenbelt reeds meende te moeten vreezen, toen hij op zijn zooveen aangehaalde vraag liet volgen:

„Indien dat zoo ware zou de gelijkstelling voor de „Nederlandsche havens natuurlijk zonder eenig belang zijn. Wij zijn er niet mede geholpen, dat Antwerpen geen vervoer krijgt, maar dat Amsterdam en „Rotterdam wel vervoer krijgen.”

De verklaring, die de Duitse regeering bij het afsluiten der verdragen aflegde en waarover de Nederlandsche onderhandelaars te Berlijn, evenals blijkens de Memorie van Toelichting ook de Nederlandsche regeering, zoo voldaan waren, is waardeloos gebleken en wie zich over dit resultaat der onderhandelingen had verheugd, heeft zich blij gemaakt met een doode musch. Nog steeds gelden naar de Nederlandsche grens slechts de vijf Duitse uitzonderingstarieven, waarmede dat sedert 1 Januari 1925 het geval was. Eenigen tijd geleden heeft in sommige Nederlandsche bladen het bericht de ronde gedaan, dat Duitschland een middenweg zou hebben bewandeld door weliswaar de vier slechts naar België geldende voorkeurtarieven op te heffen, doch daartegenover vijf zulke tarieven voor Nederland geldig te verklaren. Die voorstelling is onjuist. De bedoelde vijf tarieven golden naar Nederland reeds sedert 1 Januari 1925 en als resultaat van de Duitse verklaring, die verbonden was aan de verdragen van 26 November 1925, hebben wij absoluut niets verkregen, dat als Duitse tegemoetkoming kan worden beschouwd.

Bovendien is ten opzichte van het doorvoertarief voor goederen uit Zwitserland de ongelijkheid tusschen België en Nederland blijven bestaan. In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag omtrent het wetsontwerp ter goedkeuring der verdragen van 26 November 1925 stond te lezen, dat

„de toezegging van de Duitse regeering, dat het „verschil ter zake der spoorwegtarieven bestaande „tusschen Nederlandsche zeehavens en de zeehavens „van derde staten, zal worden opgeheven, moet geacht worden ook de tarieven te omvatten voor het „vervoer van goederen uit Zwitserland en andere „landen over Duitschland.”

Blijkbaar was die mededeeling onzer regeering niet op met Duitschland gevoerde besprekingen gegrond. Althans dacht men er van Duitse zijde blijkbaar anders over, want het doorvoertarief over Duitsch gebied uit Zwitserland naar de Belgische grens (uitzonderingstarief D 58) geldt nog steeds en is veel lager dan het voor datzelfde vervoer naar Nederland geldende tarief D 52. Als Duitse verklaring daarvoor wordt aangevoerd, dat het lage tarief naar België dient ter verdediging tegen de zeer lage Fransche tarieven, die de strekking hebben, het vervoer van Zwitsersche goederen naar niet-Duitse Noordzeehavens buiten Duitschland te houden. Bovendien zouden voor Nederland bestemde Zwitsersche goederen toch door Duitschland gaan, ook indien het Duitse doorvoertarief daarvoor niet wordt verlaagd. Voor Nederland gaat het echter niet slechts om goederen, die Nederland als eindbestemming hebben, doch vooral ook om die goederen, welke overzee verder worden verscheept en die nu uit Zwitserland niet over Nederlandsche havens, doch slechts over Antwerpen gaan. Indien verlaging van het doorvoertarief naar Nederland slechts te verkrijgen ware voor zulke naar overzeesche landen bestemde goederen zou reeds iets gewonnen zijn, doch zooals de toestand nu is, mijdt dit Zwitsersche spoorwegverkeer grootendeels onze havens.

Nu alle op de Duitse verklaring van November 1925 gebaseerde hoop op verbetering van de positie

van onze havens tegenover de Duitsche ten opzichte van de voorkeurtarieven der Duitsche spoorwegen op niets is uitgelopen, blijft ons weinig anders over, dan met belangstelling de pogingen te blijven volgen, welke de Duitsche Rijnhavens en belanghebbenden bij de Rijnvaart nog steeds voortzetten ter verkrijging van een herstel der Binnenwasser-Umschlagtarife. Deze voorkeurtarieven ten behoeve der Duitsche havens aan den Rijn zouden het verkeer op den Rijn, dat ten gevolge der Seehafen-Ausnahme-Tarife tegenwoordig in zoo sterke mate de concurrentie der spoorwegen en der Duitsche Noordzeehavens ondervindt, weder doen toenemen en daarmede het verkeer in de Nederlandsche havens. Voorloopig echter winnen in den strijd om deze Umschlagtarife de Duitsche Noordzeehavens het nog van den Rijn en de enkele voorkeurtarieven, welke in dit jaar ten behoeve van het Rijnverkeer zijn ingevoerd, betreffende slechts goederen, die voor het overzeesche verkeer niet van belang zijn.

JAN SCHILTHUIS.

INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL.

Wissel en Chèque.

Het in Juni 1925 te Brussel gehouden congres van bovengenoemde Kamer heeft de bij die gelegenheid door het „Comité de l'Unification des Lois qui régissent le chèque" voorgestelde resoluties niet onbelangrijk gewijzigd.

Het comité had, zooals bekend mag worden geacht, een ontwerp gereed: een „projet de règlement uniforme des chèques internationaux", maar achtte het eene verkeerde politiek dit ontwerp aan eene bespreking te onderwerpen, toen bleek, dat men van Engelse zijde bezwaar had zelfs tegen het begrip: „Internationale chèque".

Op ditzelfde bezwaar strandde de door het comité voorgestelde resolutie, waarbij het vroeg diligent te worden verklaard, want ook in die resolutie was sprake van een „internationale chèque". Er werd toen te Brussel besloten het comité te handhaven, totdat het had ontworpen „een uniform-reglement, dat tot „basis kon strekken voor de unificatie der nationale „wetgevingen en eventueel door de verschillende landen kon worden aangenomen."

De tweede door het comité voorgestelde resolutie, die aangenomen werd, drong aan op de bijeenroeping van eene nieuwe internationale conferentie op basis van de Conventie omtrent den wissel en het orderbriefje, geteekend in den Haag in 1912.

Deze tweede resolutie heeft wél effect gesorteerd, waarover nader.

Het Comité stond nu tegenover de vraag wat verder te doen en vergaderde daarover in Januari 1926.

Er werd besloten aan den Raad van de Internationale Kamer te verzoeken om eene uitbreiding van de bevoegdheden van het Comité, in dien zin, dat het ook opnieuw in studie zou nemen de kwestie van den wissel, die nauw met die van de chèque samenhangt. Men zou dan aan de hand van het in 1912 tot stand gekomen Uniform Reglement voor den wissel en het orderbriefje en de toen voorloopig ontworpen „Resoluties" voor de chèque nieuwe ontwerpen samenstellen, met gebruikmaking van de studie, reeds door een Comité uit de Kamer gemaakt, welke te Rome in 1923 in behandeling was geweest, en naar aanleiding waarvan de Kamer haar standpunt had bepaald.

De Raad gaf de gevraagde machtiging en het Comité benoemde uit zijn midden een sub-comité, hetwelk begon met een ernstige studie van het bestaande ontwerp van 1912, op de wijze als boven omschreven.

Dit sub-comité vatte zijn taak dadelijk op en kon reeds in de Juni-zitting van den Raad der Internationale Kamer mededeelen, dat het zijn voorbereidende arbeid had beëindigd en dat het voornemens was het voorloopig ontwerp met een begeleidende nota aan de nationale comité's toe te zenden met het verzoek dit ontwerp voor te leggen aan hun experts. In-

dien de antwoorden met de bemerkings hierop, zooals gevraagd werd, vóór 15 September in het bezit van het sub-comité kwamen, hoopte dit in de vergadering van den Raad van October een ontwerp te kunnen voorleggen, waarin natuurlijk in het licht van later binnenkomende adviezen altijd nog wijziging kon worden gebracht.

Op den 7en October behandelde het sub-comité het voor-ontwerp opnieuw, thans in het licht der ontvangen bemerkings en antwoorden en bracht er nog eenige wijzigingen in, welke in eene den volgenden dag gehouden vergadering van het groote comité opnieuw werden behandeld. In zijn voorloopig definitieven vorm werd het ontwerp in de vergadering van den Raad van 20 October ingediend, zonder daarop nochtans de goedkeuring te vragen, hetgeen ook juister was, daar Engeland en Amerika er zich in geen geval mee hadden kunnen vereenigen.

Het samenstellen, of beter gezegd, het amendeeren en omwerken van het uniform-reglement van den Haag 1912 was waarlijk geen gemakkelijk werk geweest, ook al was het tot op zekere hoogte vereenvoudigd, doordat men niet meer getracht had Engeland en Amerika te bevredigen en zich op een continentale unificatie had gericht.

Reeds bij de behandeling van de chèque was maar al te duidelijk gebleken, dat zoomin als in 1912, thans volledig overeenstemming te bereiken was. Dat wil volstrekt niet zeggen, dat er eenige oneenigheid was. Integendeel, men wilde zeer gaarne profiteeren van de ervaring der beide landen, waar althans de chèque groter populariteit bezit dan in eenig ander land ter wereld en men betreurde het, dat bij de behandeling van den wissel, die nu voorafging, de gedelegeerden uit die beide landen ontbraken.

Tijdens de besprekingen, waaraan de Duitsche gedelegeerden een levendig aandeel namen, bleek herhaaldelijk hoe ver de verschillende wetgevingen thans nog uiteenloopen en hoe moeielijk het was op principiele punten aannemelijke oplossingen te vinden. Van alle kanten bleek echter de goede wil.

Aanvankelijk had het Comité geprofiteerd van de voorlichting van de bekende Fransche specialiteiten Bouteron en Roger Picard. De laatste dient het Comité nog steeds van advies, maar de eerste, die Inspecteur van de Banque de France is, werd door dit instituut en door de Regeering zoodanig in beslag genomen, dat hij slechts zeer zelden aan de beraadslagingen kon deelnemen. In zijn plaats bleek echter bereid van advies te dienen de heer Troullier, oud-president van het Tribunal de Commerce de la Seine, die over een geweldige ervaring en een groote kennis ten opzichte dezer materie beschikte. Aan de besprekingen op 7 en 8 October namen behalve de genoemde heeren en de heeren Willard Hill en Richard Eldridge namens het Secretariaat der Kamer, deel de Secretaris van het Fransche Nationale Comité, de heer Jean Duchênois, de heer Giovanni Morandi, Directeur van het Credito Italiano te Parijs, de heer Paul van Zeeland, Directeur der Belgische Nationale Bank, Geheimer Commerzienrat R. Schmidt, Voorzitter van de Kamer van Koophandel te Leipzig en Dr. Georg Hirschland voor Duitschland, de heer Jacques de Pury voor Zwitserland en de heer Flanderka voor Tsjecho-slowakije, onder voorzitterschap van schrijver dezes.

Geleerd door de ervaring, en zich geene illusien makende over de waarschijnlijkheid, dat de nationale wetgevingen zich zouden conformeren aan, en dus gewijzigd worden overeenkomstig het nieuwe ontwerp, besloot het Comité de goedkeuring van den Raad te verzoeken voor den volgenden modus procedendi.

Het nieuwe ontwerp zal zoo spoedig mogelijk worden rondgezonden aan de verschillende nationale comité's en deze zullen worden uitgenoodigd binnen den kortst mogelijken tijd te laten weten, welke artikelen van het ontwerp naar hunne meening in aanmerking komen om in hun land onvoorwaardelijk te

worden aangenomen, d.w.z. wettelijk in den zin van het ontwerp te worden geregeld.

Het Comité wil er dan de Nationale Comité's op wijzen, dat het in zijn werk geleid is door den wensch zooveel mogelijk tegemoet te komen aan de bemerkingen der ontvangende rapporten, aan den anderen kant echter angstvallig heeft vermeden principieele punten in de bestaande wetgevingen aan te raken en voorts ermede rekening heeft moeten houden, dat een unificatie als door den internationalen handel gewenscht wordt, vanzelf in zich sluit wederzijdsche concessien en modificaties in nationale wetgevingen.

Terwijl men op deze wijze tracht het voorloopig mogelijke te bereiken voor den wissel, blijft het van het grootste belang, dat ook voor de chèque hetzelfde werk worde gedaan. Juist nu verschillende landen bezig zijn hunne wetgevingen te moderniseeren of nieuw te codificeeren, moet deze materie spoedig aangevat worden. Een commissie van redactie voor de chèque werd benoemd, bestaande uit de heeren Troullier, Duchênois, Morandi en Roger Picard en deze commissie zal op basis van de resoluties van den Haag 1912, in aanmerking nemende het werk, reeds voor de chèque door het Comité uit de Kamer verricht en verder rekening houdende met wat zich op dit gebied bij de wetgevende lichamen van verschillende landen afspeelt, een ontwerp gereed maken, dat door het Comité in December a.s. kan worden behandeld.

Hiermede geloof ik, dat alles is medegedeeld, wat over den huidige toestand der unificatie van het recht op den wissel, het orderbiljet en de chèque te zeggen is.

Misschien is het nog van belang te vermelden, dat intusschen de economische afdeling van den Volkenbond, voornamelijk als gevolg van de tweede in Brussel aangenomen resolutie, waarvan ik reeds sprak, aan twee harer leden heeft opgedragen rapport uit te brengen over de hervatting harer bemoeiingen ten opzichte van de unificatie van het wisselrecht. Deze heeren hebben dat rapport uitgebracht en de economische afdeling heeft als gevolg daarvan verschillende experts uitgenoodigd haar van advies te dienen. Onder die experts bevinden zich de heeren Vischer (Zwitser), Meyer (Deen) en schrijver dezes. Zij zullen eenige vragen te beantwoorden krijgen, van welke beantwoording het zal afhangen of en hoe de Volkenbond de zaak weder ter hand zal nemen. Ofschoon ik uit den aard der zaak wel reeds in de gelegenheid was hieromtrent de leden van het comité uit de Internationale Kamer te raadplegen, komt het mij in dit stadium juist voor, om betreffende deze materie nog niets te publiceren.

Nog een andere zeer belangwekkende zaak, die indirect met de chèque en hare internationale regeling te maken heeft is in de laatste vergadering ter sprake gekomen, maar dit is een onderwerp op zichzelf, waarover ik wellicht nog eens later iets kan mededeelen.

den Haag, 24 October 1926. W. WESTERMAN.

NEDERLAND'S HANDELSBETREKKINGEN MET ZUID-AFRIKA.

Dank zij de stoomvaartverbindingen onder Hollandse vlag, toont het handelsverkeer tusschen de Zuid-Afrikaansche Unie en ons land een regelmatig stijgende lijn. Zoolang de Nederlandsche handel voor het onderhouden van zijn betrekkingen met den Zuid-Afrikaanschen im- of exporteur *en vooral voor den import uit Zuid-Afrika* aangewezen was op de Duitse lijnen, die ook reeds vóór den oorlog de Rotterdamsche haven plachten aan te loopen of wel op de weinig talrijke afvaarten der Engelsche lijnen, die de Rotterdamsche haven en daarmede den Nederlandschen handel wel zeer stiefmoederlijk bedeedden, ontbrak de rechte prikkel, die gedurende de laatste jaren de directe aanleiding der zich staag uitbreidende handelsbetrekkingen is geweest. Het door de Commissie voor den Nederlandsch-Zuid-Afrikaan-

sehen Handel aan Z.E. den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid uitgebracht rapport over hare werkzaamheden gedurende het afgelopen jaar, bevat tal van belangwekkende gegevens met betrekking tot den omvang van het Nederlandsch handelsverkeer met de Zuid-Afrikaansche Unie. De onderstaande opstelling, waaruit de ontwikkeling van den Nederlandschen uitvoer naar Zuid-Afrika blijkt, is o.m. aan bedoeld verslag ontleend:

1913	£ 854.041
1917	„ 364.075
1918	„ 371.394
1919	„ 201.936
1920	„ 770.632
1921	„ 592.889
1922	„ 448.385
1923	„ 568.962
1924	„ 843.711
1925	„ 951.965

Onder de verschillende export-artikelen treffen wij als de voornaamste aan:

Meststoffen	£ 146.371
Gecondenseerde melk	„ 96.459
Katoenen manufacturen	„ 71.737
Niet afzonderlijk genoemde voedingsstoffen	„ 38.148
Electrische gloeilampen	„ 33.033
Kafferdekens	„ 29.242
Asphalt	„ 27.504
Gedrukte boeken en muziek	„ 23.451
Bovenkleeren (mannen)	„ 20.054
Stroocarton	„ 17.203
Drukpapier	„ 16.263
Loodwit	„ 13.917

en daarnevens tal van andere specifiek Hollandsche exportartikelen als zaden, cichorei en cichorei-wortels, beetwortelsuiker, jenever, genoeg om duidelijk de ontwikkeling van den Nederlandschen exporthandel met de Zuid-Afrikaansche Unie te demonstreeren. Opmerking verdient in het bijzonder de belangrijke stijging van het uitvoercijfer in 1920, het jaar, waarin de Holland-Zuid-Afrika Lijn met de exploitatie harer directe stoomvaartverbinding een aanvang maakte. Ten gevolge der ernstige economische crisis, waaraan de Zuid-Afrikaansche Unie in de daarop volgende jaren het hoofd moest bieden, toont het uitvoercijfer in die jaren een achteruitgang, die echter door de aanzienlijke vermeerdering der beide laatste jaren ruimschoots wordt goedge maakt. Niettemin blijkt de tariefswijziging van April 1925, waarbij voor een aantal artikelen hogere invoerrechten werden vastgesteld, een beletsel te zijn voor den vrijen aanvoer op de Zuid-Afrikaansche markt van enkele Hollandsche exportartikelen. Zoo blijkt de invoer van Hollandsche kaas in Zuid-Afrika ongeveer £ 14.000 en die van katoenen dekens £ 23.000 bij 1924 ten achter te zijn gebleven. In dit verband dient tevens de aandacht te worden gevestigd op de door Minister Havenga vastgestelde maximum- en minimum-tarieven; deze laatste vinden toepassing ten aanzien van producten, aangevoerd uit landen, waarmede een handelstractaat op den voet der meest-begunstiging is gesloten. De voorkeursrechten ten gunste van Groot-Brittannië en de Britsche dominions werden weliswaar tot een kleiner aantal artikelen beperkt, doch blijven niettemin een belemmering vormen voor de vrije mededinging van *alle* niet-Britsche voortbrengselen op de Zuid-Afrikaansche markt.

Wellicht is het mogelijk langs diplomatieken weg te verkrijgen, dat alle tol-barrières, die oorzaak zijn dat bepaalde Nederlandsche producten niet of moeilijk op de Zuid-Afrikaansche markt kunnen mededingen, worden opgeheven. Een daadwerkelijke politiek der meestbegunstiging in dien zin, dat Nederlandsche producten op voet van volkomen gelijkheid, voor zoover betreft douanerechten, met de voortbrengselen van andere landen kunnen concurreeren, zal aan den Nederlandschen export naar Zuid-Afrika eerst recht de vlucht geven, die beoogd werd door hen, die in 1919/1920 het initiatief namen tot de oprichting der Hollandsche stoomvaartverbinding met Zuid-

Afrika. Moge onze Regeering daarnevens bij voortdurende diligent blijven ten aanzien van het sluiten cener op het wederkeerigheidsbeginsel gebaseerde overeenkomst, krachtens welke onze nationale stoomvaartlijnen ontheven worden van den thans nog op haar bedrijf drukkenden dubbelen belastingplicht. Het huidige nationalistische kabinet Herzog zou daarmede daadwerkelijk toonen, dat het een open oog heeft voor de ontwikkeling van Zuid-Afrika's overzeeschen handel, die waar het geldt het aanknoopen van verbindingen met Europa's Vasteland thans, mede door de Nederlandsche lijnen, veel minder dan vroeger afhankelijk is van Londen, dat, gedurende lange jaren het centrale punt voor Zuid-Afrika's handel zijnde, de ontwikkeling van dien handel leidde in de richting, die het meest met de Britsche mercantiele belangen strookte. Dank zij toch het opnemen in het vaarplan der Nederlandsche lijnen van Noord-Fransche en West-Italiaansche havens, waarvan vooral de eerste voor den wol-export van groote beteekenis zijn, staat de vrije ontwikkeling der betrekkingen tusschen Zuid-Afrikaanschen producent en Continentalen consument niets meer in den weg en kunnen de handelsrelaties zich zonder het noodeloos en vaak min-gewenschte intermediair van den makelaar in Londen vrij ontplooiën.

Sprekender nog dan zulks bij den uitvoer het geval is, toont de invoer in ons land van Zuid-Afrikaansche producten een sterk stijgende lijn:

1913 .. £	20.698	
1917 ..	—	
1918 ..	—	
1919 ..,	267.543	(In het najaar van dat jaar dirigeerde de toenmalige reederij v. d. Eb & Dresselhuys naar Zuid-Afrika eenige schepen, die als voorloepers der tegenwoordige „Fontein“-schepen der Holland-Zuid-Afrika Lijn moeten worden beschouwd).
1920 ..,	427.998	Jaar van de oprichting der Holland-Zuid-Afrika Lijn.
1921 ..,	365.358	
1922 ..,	767.054	
1923 ..,	1.895.409	
1924 ..,	1.604.107	
1925 ..,	2.304.689	

De voornaamste Zuid-Afrikaansche producten waren:

Mais	£ 965.069
Diamanten	531.068
Traan	295.257
Wol	256.935
Looibast	130.574

on het verdient in dit verband opmerking, dat Nederland met het bovengenoemd totaal van £ 2.304.689 de derde plaats heeft veroverd onder Zuid-Afrika's vastelandsche afnemers.

Duidelijk blijkt uit deze cijfers de belangrijke rol, die de Zuid-Afrikaansche mais in het afgelopen jaar in den uitvoer naar ons land heeft gespeeld. Was zelfs in 1919 nog de Zuid-Afrikaansche mais op de Nederlandsche markt een min of meer onbekende factor, ook hier heeft de Nederlandsche lijn een afzetgebied weten te ontsluiten, dat vrijwel ieder jaar in belangrijkheid toeneemt. Voerde de Zuid-Afrikaansche Unie gedurende het afgelopen jaar in totaal ruim 1 miljoen tons mais uit, Nederland importeerde hiervan rechtstreeks niet minder dan 122.025 tons! Men bedenke echter, dat in 1925 de opbrengst van den Zuid-Afrikaanschen oogst grooter was dan ooit te voren:

1920	1.099.000 tons
1921	900.000 „
1922	893.000 „
1923	1.359.000 „
1924	1.015.000 „
1925	1.813.000 „

z66, dat vanaf ulto. Juli 1925 de wekelijksche verscheppingscijfers uit Zuid-Afrika die van Argentinië, zelfs toen het Argentijnsche afscheepseizoen in vollen

gang was, bij herhaling overtroffen. Helaas is de nieuwe oogst ten gevolge van langdurige droogte aanmerkelijk bij dien van het vorige jaar ten achter gebleven; blijkens een recente schatting zal het ditmaal voor export beschikbare surplus zéér gering zijn. Hoe dit zij, de Zuid-Afrikaansche mais heeft zich in enkele jaren een blijvende plaats op de vastelandsche en Nederlandsche markten weten te veroveren en men mag verwachten, dat ook in de toekomst een belangrijk percentage der uitvoeroverschotten op onze markt verhandeld zal worden.

Een export-artikel, dat almede veel voor de naaste toekomst belooft, is de Zuid-Afrikaansche katoen. Uitgebreide proefnemingen hebben aangetoond, dat groote oppervlakten binnen het gebied der Unie bij uitstek voor de katoenteelt geschikt zijn. Waren in 1924/25 nog slechts in totaal 65.000 acres beplant, een door de Regeering ingesteld onderzoek heeft uitgewezen, dat in Transvaal, Natal, Zoeloeland, de Kaap-provincie en Swaziland totaal niet minder dan 4.000.000 acres voor beplanting in aanmerking komen!

De productie is trouwens gedurende de laatste jaren zienderoogen vermeerderd:

Katoenoogst in balen uitgedrukt.				
1924/25	1923/24	1922/23	1921/22	1920/21
15.119	7.392	6.064	2.640	2.763

Ten slotte zij nog met een enkel woord gewezen op de Zuid-Afrikaansche fruit-cultuur. De vlucht, die deze laatste heeft genomen, blijkt wel het duidelijkst uit de navolgende cijfers:

	Uitvoer 1925		Uitvoer 1924	
	Aantal kisten	Waarde	Aantal kisten	Waarde
Citrus vruchten	751.814	£ 351.000	475.000	£ 221.000
andere „	1.248.208	„ 268.000	1.016.000	„ 200.000

Tot dusver behoorde de directe aanvoer op de Nederlandsche markt nog tot de uitzonderingen; in hoofdzaak werd het Zuid-Afrikaansche fruit via Engelsche havens hier te lande aangevoerd. Ook hierin zal de Nederlandsche stoomvaartverbinding eerlang verbetering brengen. Naast de beide reeds eerder van koelkamers voorziene s.s. „Rietfontein“ en „Randfontein“ stelt, naar verluidt, het bestuur der Holland-Zuid-Afrika Lijn zich voor, ook enkele andere schepen van koelkamers te voorzien, ten einde op deze wijze een regelmatig aanvoer op de Nederlandsche markt te verzekeren. Nog te weinig zijn hier te lande de goede hoedanigheden der Kaapsche vruchten bekend; geregelde, directe aanvoer, die de Nederlandsche importeurs in staat zal stellen de sinaasappelen, „naartjes“, peren, appelen, druiven enz. tot matige prijzen binnen het bereik van het Nederlandsche publiek te brengen op een tijdstip, waarop men het tot dusver zonder deze vruchten moest stellen, zal er ongetwijfeld krachtig toe bijdragen voor het Kaapsche fruit een belangrijk afzetgebied in ons land en ons onmiddellijk achterland te scheppen.

In economisch opzicht werd tot dusver nog slechts een enkele etappe afgelegd in den ontwikkelingsgang van Zuid-Afrika, maar de reeds bereikte resultaten doen verwachten, dat naarmate kapitaal en intellect zich meer dan tot dusver voor Zuid-Afrika gaan interesseeren, de groote mogelijkheden, die dit uitgestrekt en in zoo menig opzicht rijke gebied voor de toekomst in zich sluit, eerlang werkelijkheid zullen worden. Op onze nationale stoomvaartlijn rust de taak om Nederland's aandeel in den overzeeschen handel van Zuid-Afrika bij voortdurende in belangrijkheid te doen toenemen. Op deze wijze zal zij, die thans nog pioniers-arbeid verricht, uiteindelijk het doel, hetwelk haar oprichters zich stelden, volkomen verwezenlijken.

C. VERMEY.

HEDEN EN TOEKOMST VAN ONZE HARINGVISSCHERIJ.

In het nummer van 17 Februari jl. van dit blad schreef ik o.a.:

„Verschillende andere omstandigheden kunnen in de toekomst nog een gunstigen invloed hebben: de kwaliteit der Noordzeeharing kan bijv. van nature zeer goed zijn of er kan weinig van de minderwaardige en goedkoopere Noorsche haring worden gevangen, zoodat de Noordzeeharing daarvan minder concurrentie ondervindt. Zoolang echter Duitsland, Rusland en Polen zich economisch niet hersteld hebben, zullen de afzetmogelijkheden onbevredigend blijven en zal men verstandig doen, er op te rekenen, dat bij aanvoeren, die vóór den oorlog als normaal golden en zelfs reeds bij een aanvoer als in 1924, welke nog beduidend beneden die norm bleef, de prijzen heel wat lager kunnen zijn, dan bijv. in 1924 en 1925 en dat daardoor in volgende jaren ook bij ruime vangsten de besommingen wel eens onvoldoende konden zijn, om zoo hooge bedrijfskosten als de tegenwoordige te dekken.”

De vangsten zijn dit jaar tot dusver aanmerkelijk ruimer geweest, dan in 1925 en de haring was van buitengewoon goede kwaliteit; de prijzen echter bleven verre beneden die van het vorige jaar en de besommingen waren onvoldoende.

Hoezeer de productie van pekelharing tot dusver die van het vorige jaar overtrof, kan het beste hieruit blijken, dat zij bedroeg in:

	1926	1925
Schotsche visscherij	935.237 tonnen	688.586 tonnen
Hollandsche drijfnetvisscherij tot 22 October	312.192 (zee)tonnen	217.609 (zee)tonnen
Duitsche drijfnetvisscherij tot 15 October	126.255 „ „	79.426 „ „
Te zamen	1.373.684 tonnen	985.621 tonnen

Tot omstreeks half October was dit jaar de productie van pekelharing dus rond 390.000 tonnen grooter dan verleden jaar.

Bovendien leverde de treilvisscherij op haring, welke in Duitsland van veel grooter belang is dan de drijfnetvisscherij op haring, dit jaar aanmerkelijk meer op en is de verse treilharing een ernstige concurrent voor het gezouten product. De verse haring toch leent zich uitmuntend voor de bereiding van vischconserven en daar deze vooral in Duitsland tot grooten bloei is gekomen, heeft zij zich op de Duitse markt een plaats van beteekenis veroverd. Ook koopen de Duitschers in Engeland in de laatste jaren veel verse drijfnetvisscherij en is hun kooplust voor pekelharing in verband daarmee geringer.

Weliswaar staat hier tegenover, dat begin 1926 de voorraad haring van de afgelopen teelt niet zoo groot was als begin 1925 en dat de kwaliteit der haring dit jaar beter was, maar aan den anderen kant waren de afzetmogelijkheden ongunstiger. Sovjet-Rusland, dat tot 1 October in 1925 in Groot-Brittannië nog 4.254.000 KG. pekelharing kocht, bleef daar dit jaar bijna geheel uit de markt. Behalve aan de algemeene invoerbepaling tot steun van de tsjernoetsj, wordt dit vooral geweten aan de toenemende ontreding van het verkeer in dat land, waardoor groote partijen pekelharing, die men niet in staat was naar de verschillende deelen van het Rijk te vervoeren, in de havens of spoorwegstations waren gebleven.

Verder werd de invoer in Duitsland belemmerd, doordat dit land zelf minder haring kon uitvoeren. Een groot deel der in Duitsland ingevoerde haring dient voor herexport en veel daarvan placht het aan Polen en Tsjechoslowakije te leveren. In 1925 bijv. verzond Duitsland nog 36.417 tonnen pekelharing naar Polen en 15.706 tonnen naar Tsjechoslowakije, waarvan respectievelijk 31.840 en 5684 tonnen tot 1 September. Dit jaar bedroeg deze export tot 1 Sep-

tember slechts respectievelijk 2671 en 1539 tonnen. Ook naar andere landen kon Duitsland dit jaar minder verzenden, zoodat het tot September dit jaar in het geheel niet meer dan 13.962 tonnen pekelharing uitvoerde tegen verleden jaar 61.641 tonnen. Voor een deel zal de vermindering van den Duitschen uitvoer naar Polen wel verband houden met het feit, dat Groot-Brittannië daar dit jaar in hetzelfde tijdsverloop rond 20 miljoen KG. of 130.000 tonnen meer importeerde. De toeneming van den afzet van Noordzeeharing in Polen is vermoedelijk te danken aan het feit, dat de haring dit jaar aanmerkelijk goedkoper was dan verleden jaar, waardoor dit artikel meer in het bereik kwam van den weinig koopkrachtigen Poolschen consument. Pekelharing toch is in Polen weliswaar altijd een zeer gewild artikel geweest, doch de prijzen, welke er voor gevraagd werden, waren mede door de depreciatie van het Poolse geld en het zeer hooge invoerrecht, dat er van geheven wordt, voor vele Polen te hoog, om zich het geliefkoosde voedsel aan te schaffen.

Een groot deel van de haring, welke uit Duitsland wordt geëxporteerd is van Britschen oorsprong. De daling van de cijfers van den Duitschen uitvoer naar Polen vindt dus waarschijnlijk zijn oorzaak in het feit, dat Britsche haring, die anders via den Duitschen handel dat land bereikte, thans rechtstreeks daarheen is gegaan. Het blijft met dat al een feit, dat tot September de Deutsche uitvoer dit jaar beduidend kleiner was dan verleden jaar. Verder zal in Duitsland weliswaar bij het begin van het jaar niet zoo veel haring meer voorradig zijn geweest als begin 1925, maar daartegenover staat, dat Duitsland, zooals gebleken is, dit jaar zelf veel meer haring produceerde. De Deutsche behoefte zal dus vermoedelijk dit jaar veel geringer zijn geweest dan verleden jaar. Desniettemin exporteerde Groot-Brittannië er slechts 1 miljoen KG. (pl.m. 6½ duizend ton) minder heen dan verleden jaar. Het is dus zeer verklaarbaar, dat onze exporthandel dit jaar in Duitsland meer dan anders van de Britsche concurrentie te lijden heeft gehad.

In België had de daling van den frankenkoers, vooral in den voorzomer, ten gevolge, dat de handel er, wilde de prijs in franken van de pekelharing niet te hoog worden in verhouding tot die van producten van inheemschen arbeid, als bijv. vleesch van inlandsch vee, alleen goedkope haring kon kopen. Voor export naar België konden derhalve op onze haringmarkt in hoofdzaak alleen lage prijzen besteed worden.

In het algemeen blijkt de toestand dus als volgt te zijn. Door verschillende omstandigheden, als de voortgezette economische ontwrichting van Sovjet-Rusland en de inflatie in België, was er in de kooplust voor haring een ongunstige verandering gekomen. Een heilzamen invloed op die kooplust heeft daarentegen gehad de zeer goede kwaliteit van het product van dit jaar. Met name is daardoor in ons eigen land heel wat meer haring verbruikt dan het vorige jaar. Neemt men aan, dat de werking van de eene factor die van de andere opheft, zoodat er per saldo geen wijziging in de kooplust is gekomen, dan blijft toch altijd nog het feit bestaan, dat ook verleden jaar een beduidend grotere hoeveelheid haring afzet had kunnen vinden, indien zij binnen het bereik was gebracht van bevolkingslagen, die haar slechts tegen lagere prijzen begeerden, m.a.w. indien de prijzen lager waren geweest. Dit verklaart genoegzaam, waarom dit jaar de haring lagere prijzen opbracht.

Hoe ruim het debiet is, hetwelk bij die lagere prijzen verwacht kan worden, is moeilijk te zeggen. Veel meer dan thans geschiedt, zou er evenwel vermoedelijk op dat prijspeil niet verkocht kunnen worden, want algemeen klaagt onze haringhandel over slapte in zaken ondanks de betrekkelijk lage prijzen. Het is dan ook wel waarschijnlijk, dat bij een grotere haringproductie de prijzen nog lager zouden zijn geweest. Of het voordeel van de grotere productie het nadeel

der lagere prijzen zou hebben overtroffen, dan wel omgekeerd, is een vraag, waarop men het antwoord schuldig moet blijven.

De meening, dat de uitkomsten beter zouden zijn geweest, indien er maar meer haring ware gevangen, berust dus op geen enkelen positieven grond. Er is minstens evenveel reden, om het tegendeel te veronderstellen. Het is noodig, dit nog eens vast te stellen, omdat men die eenvoudige waarheid nog altijd niet kan of wil zien. Vele belanghebbenden bij de haringvisserij toch blijven ondanks de ervaringen van dit jaar volhouden, dat de ongunstige toestand, waarin het bedrijf verkeert, alleen te wijten zou zijn aan onvoldoende vangsten, en dringen daarom bij de Regeering aan op maatregelen, waardoor zij een verbetering van die vangsten verwachten.

Het Schotsche visscherijbestuur toont beter te weten, waar de schoen wringt. Totdat de markt in Sovjet-Rusland weer ruimschoots pekelharing kan opnemen — zoo schrijft dit bestuur in zijn jaarverslag over 1925 — blijkt er weinig kans te zijn, dat het bedrijf weer tot dezelfde ontwikkeling komt als vóór den oorlog.

In Schotland werden in de eerste plaats de zouters getroffen. Dezen koopen de haring op, die door de Schotsche visschers in verschen staat worden aangevoerd, zouten haar en verhandelen vervolgens het daardoor verkregen product. Daar de haringaanvoer in verband met de schrale vangsten en het slechte weer in October en November gering was en aangezien de koopers voor den vischhandel en voor de Duitse marinadenfabrieken hooge prijzen voor de versche haring wilden besteden, moesten de zouters deze duur betalen. Daarentegen waren de prijzen van het gezouten product, in verband met den ongunstigen toestand der Europeesche markten, laag. Voor het bedrijf der Schotsche zouters was 1925 dus een beliste mislukking, zoodat verscheidene hunner ten onder gingen. Moet een aantal van deze zouters het bedrijf staken, dan vermindert eveneens voor de Schotsche visschers de gelegenheid om hun vangsten van de hand te zetten, hetgeen tot een inkrimping van hun bedrijf moet leiden.

Inderdaad is deze reeds bezig zich te voltrekken. Volgens het Schotsche verslag toch verminderde het aantal motorschepen en verkeert de stoomvloot in een slechten toestand. Sinds 1914 zijn er zoo goed als geen nieuwe stoomdrijfsters gebouwd, behalve alleen die, welke aanvankelijk voor oorlogsdoeleinden bestemd waren en later aan visschers werden verkocht; de meeste stoomschepen zijn dus oud en zullen in de komende jaren snel in waarde achteruitgaan. Doordat het jongere geslacht, afgeschrikt door de ongunstige bedrijfsuitkomsten, niet geneigd is, de plaatsen in te nemen van de visschers, die door overlijden of in verband met hun hoogen leeftijd aan het bedrijf ontvallen, nam ook het aantal visschers af.

Ook hier te lande valt een inkrimping van het bedrijf te constateeren. Volgens het Verslag over de Visscherij, gedurende het jaar 1925, uitgegeven door het Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, was n.l. einde 1925 weliswaar het aantal der stoomloggers 4 en dat der motorloggers 2 grooter dan einde 1924, doch dat der zeilloggers was verminderd van 435 tot 398, dus met niet minder dan 37 schepen. Bovendien namen van de zeilloggers dit jaar slechts 286 aan de visscherij deel.

In het algemeen blijkt de deelneming aan de drijfnetvisserij op haring in de Noordzee dus aan het afnemen te zijn, hetgeen tot een vermindering van de productie van gezouten Noordzeeharing moet leiden.

Anderzijds kan het niet uitblijven, of de markt voor het gezouten product moet zich binnen korteren of langeren tijd herstellen. De stabilisatie van den Belgischen franc is reeds een feit geworden, die van den Franschen franc zal vermoedelijk niet lang meer op zich laten wachten en te zijner tijd zullen ook de financiën van Polen en andere landen weer gezonder

worden. Rusland zal eenmaal zijn politieke en economische moeilijkheden te boven komen, en opnieuw een goede klant aan het haringvisserijbedrijf worden. Heeft de omvang van het bedrijf zich dan inmiddels noodgedwongen ingesteld op een kleiner debiet, dan wacht dengenen, die den kwaden tijd hebben doorgezien, wellicht een periode van ongekenden voorspoed.

Voor ons bedrijf is dus voornamelijk de kwestie, dat het de tegenwoordige moeilijkheden goed doorstaat en de taak van onze Regeering is: het bedrijf daarbij zooveel mogelijk behulpzaam te zijn.

Een eerste middel daartoe is — ik wees er reeds op in mijn artikel van Februari jl. — het tegengaan der verkeerde practijken in onzen haringhandel, opdat ons product zijn oude reputatie herwinne, waar het deze door die verkeerdheden verloren heeft. In de tweede plaats kan de Staat helpen bij het zoeken naar middelen tot verbetering der vangmethoden — op het belang waarvan ik eveneens reeds de aandacht vestigde — of tot bezuiniging op de bedrijfskosten. Tot vermindering dier kosten kan hij zelf reeds bijdragen door verlichting van de lasten voor de sociale wetgeving, welke op het bedrijf drukken.

Een van de oorzaken van den ongunstigen toestand, waarin ons haringvisserijbedrijf verkeert, is ook het gebrek aan geldmiddelen, waaraan vele reedereijen lijden. Dit is te wijten aan verschillende omstandigheden; vooreerst de slechte vangsten in de jaren 1921, 1922 en 1925, in de tweede plaats de bekende afzetmoeilijkheden in de jaren 1921—1923 en verder de abnormaal hooge prijzen der visscherijbenoedigheden en de zware lasten in verband met de sociale wetgeving. De inkomsten waren daardoor jaar op jaar onvoldoende om de uitgaven te dekken, zoodat velen hun kapitaal inteerden en meer en meer afhankelijk werden van hun credietgevers. In verband met de slechte uitkomsten van het bedrijf daalde de waarde der goederen, waarop crediet was gegeven, soms tot beneden het bedrag van het geleende geld, zoodat de betrokken ondernemingen financieel geheel afhankelijk werden van bankinstellingen. Deze houden haar in het leven alleen in de hoop, dat de toestand verbeteren zal en dat zij hun vorderingen dan betaald zullen krijgen. Zij leggen aan het bedrijf dier ondernemingen dus zoo weinig mogelijk ten koste.

Het gevolg van een en ander is, dat de toestand van schepen en vischtuig en daardoor de vangcapaciteit dikwijls te wenschen overlaat, hetgeen natuurlijk op de uitkomsten der visscherij een zeer ongunstigen invloed heeft.

Ook de vraag, of in dat opzicht de Staat helpend tusschenbeide moet komen, zal de Staatscommissie in zake het haringvisserijbedrijf, welke onlangs is ingesteld, ernstig onder het oog moeten zien.

Wil deze Commissie nuttig werk doen, dan zal zij, naar mijn meening, thans haar tijd niet moeten verknoeien met noodelooze en vruchteloze onderzoekingen naar den haringstand en de invloeden, welke daarop werken, maar haar aandacht moeten wijden aan de middelen tot verbetering van het bedrijf, waarop ik de aandacht vestigde.

P. E. VAN RENESSE.

25 October 1926.

NOGMAALS ONZE HANDELSPOLITIEK.

In het nummer van dit weekblad van 3 November ll. heeft Mr. Dr. L. F. H. Regout een pleidooi gevoerd ten gunste van retorsie en „safeguarding”. Het ligt niet in onze bedoeling om met den schrijver een breedvoerige polemiek over dit onderwerp te beginnen. Doch wel wenschen wij enkele marginalia bij genoemd artikel te maken betreffende de methode, die thans door de voorstanders eener actieve handelspolitiek wordt gevolgd bij de beoordeeling van de al of niet wenschelijkheid van bescherming, en voorts over het in het nummer van 6 October ll. opgenomen adres van de keramische industrie te Maastricht.

Mr. Regout verwijt den voorstanders van den vrijhandel, dat zij „cenzijdig omspringen met het in- en uitvoerargument”, wanneer zij de meening huldigen, dat de reeds thans zoo uiterst moeilijke toestand op het gebied der handelspolitiek slechts kan worden verergerd door ook in Nederland invoerbelemmerende maatregelen te gaan treffen en daardoor onvermijdelijk een deel onzer uitvoerbedrijven in moeilijkheid te brengen. Wij zullen bij de theoretische waarde van het in- en uitvoerargument niet nogmaals stilstaan, doch wèl wil het ons voorkomen, dat men wat al te licht over de zaak heenloopt, wanneer men met Mr. R. zegt, dat onze uitvoerhandel ten deele een geforceerd karakter heeft en het eigenlijk veel natuurlijker zou zijn, als deze zich op de binnenlandsche markt richtte. Immers, met invoerbelemmerende maatregelen treft men alle marginale uitvoerondernemingen, geheel los van de vraag, of nu in sommige gevallen de uitvoer een al of niet geforceerd karakter draagt. Ook de zeer normale gevallen van uitvoer bij geringe winstmarge, die thans nog juist mogelijk zijn, worden bij belemmering van den invoer onmogelijk gemaakt.

Het bedenkelijke is nu, dat de voorstanders van „safeguarding” geen blijk geven van een ernstig streven om alle belangen zorgvuldig tegen elkander af te wegen. Zoo geeft bijv. Mr. Regout wèl toe, dat er aan het door hem aangeprezen stelsel *mogelijke* nadeelen zijn verbonden voor bepaalde groepen der bevolking, doch overigens stelt hij zich tevreden met de mededeeling, dat deze kwesties verre van eenvoudig zijn en noch deductief noch inductief op te lossen, en voorts dat de nadeelen van protectie slechts mogelijk, dat is dus, problematiek zijn, de voordeelen voor bepaalde takken van nijverheid daarentegen duidelijk aanwijsbaar zijn.

Men kan zich na het lezen van dit betoog moeilijk onttrekken aan den indruk, dat het volgen eener actieve handelspolitiek een volkomen sprong in het duister beteekent. Wij zijn het er allemaal over eens, dat er verschillende takken van nijverheid zijn, die thans hevige te lijden hebben onder buitenlandsche concurrentie. Ook zal niemand betwisten, dat protectie aan bepaalde industrieën voordeelen zal brengen. Doch wat ons interesseert, dat is de vraag, of protectie van meer of minder langen duur *per saldo* voordeel zal geven boven vrijhandel en of niet de prijsverhoging der beschermde goederen zal leiden tot een relatief te hoog peil van levenskosten. Ook op de vraag, welke nadeelen de uitvoerbedrijven zullen ondervinden, en waar men wel zou eindigen, wanneer men begint om thans aan de beetwortelsuikerindustrie, de textielindustrie en de keramische en glasindustrie „safeguarding” toe te staan, en wanneer dan in de toekomst andere bedrijfstakken billijkheidshalve dezelfde behandeling verlangen, moeten wij het antwoord nog hooren. Zoolang al deze punten evenzovele open vragen blijven, kunnen de aanhangers van het handelspolitieke activisme weinig hoop koesteren andersdenkenden te overtuigen.

Nu nog een enkel woord over het adres van de keramische industrie, door Mr. Regout in den aanhef van zijn artikel behandeld. De daar door hem gezegde argumenten wekken eenige verwondering. Vooreerst heeft hij het over het consumentenbelang. Wie in het adres leest, dat de consumentenbelangen „deels slechts schijnbaar” gediend zijn door het bestendigen van den vrijen invoer, denkt onwillekeurig, dat volgens de meening der requestanten de prijzen der keramische artikelen slechts weinig of niet zullen stijgen ingeval van „safeguarding”. Neen, aldus Mr. R., de prijsstijging zullen wij in het midden laten, maar de consument zal betere waar voor zijn geld krijgen en het cadeaustelsel (dat wij overigens met Mr. R. bedenkelijk achten) zal erdoor worden tegengegaan.

Nu gelooven wij graag, dat de Maastrichtsche industrieelen hun eigen product beter achten dan den

Duitschen „Ausschusz”. Wij willen zonder meer aannemen, dat het ook in vele gevallen werkelijk beter zal zijn (al blijft het al weer zeer de vraag, of men in geval van protectie voor de betere kwaliteit der Maastrichtsche artikelen niet meer zou moeten betalen dan wanneer men deze betere kwaliteiten onder het huidige stelsel uit het buitenland laat komen). Doch mag een en ander een reden zijn om onze handelspolitiek principieel te gaan veranderen en door dit middel den consument te dwingen meer geld uit te geven, zij het dan voor betere waar? Dat zou niet anders zijn, dan dat men van staatswege ging voorschrijven, welke kwaliteiten van bepaalde goederen wèl en welke niet mogen worden gebruikt. Tot dusverre stelde men zich, naar onze meening terecht, op dit standpunt, dat, afgezien van fraude en andere buiten-economische gevallen, de consument zelf bepaalt, wat hij wil hebben en op grond van eigen ervaring ten slotte beslist, welke kwaliteit hij wenscht te gebruiken. Het adres van de keramische industrie komt nu met een soort van Staatsconsumenzorg, die op haar plaats is in een Rijkskeuringdienst, maar niet bij de regeling onzer handelspolitiek.

Voorts verklaart Mr. R. in zijn artikel, dat de Maastrichtsche industrie niet op duurzame protectie aanstuurt, doch met tijdelijke protectie „reeds geheel tevreden” zou zijn.

Wij moeten er Mr. R. intusschen op wijzen, dat in het adres met geen letter van deze bedoeling wordt melding gemaakt. Wèl zagen wij daarentegen uit het adres, dat de meest afdoende tijdelijke maatregel, het invoerverbod, door de textielindustrie gevraagd en ten behoeve der schoenenindustrie toegepast, juist om zijn tijdelijkheid werd verworpen en dat een verhoging van ons recht van 8 pCt. tot 15 pCt. als minimumtarief zonder eenige tijdelijke beperking wordt aangeprezen.

Het verheugt ons natuurlijk van Mr. Regout te mogen vernemen, dat de ware bedoeling van het adres minder erg is, dan wij aanvankelijk hadden gemeend, doch het ware wel wenschelijk geweest, wanneer de stellers van dat adres deze bedoeling dan ook in het adres zelf hadden neergeschreven.

G. M. V. S.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FINANCIËELE TOESTAND EN DE LOOP DER BEVOLKING IN FRANKRIJK.

Prof. B. Nogaró te Parijs schrijft ons:

De financiële toestand in Frankrijk.

De financiële toestand blijft vanzelfsprekend zorgwekkend; toch is het niet te loochenen, dat er in zekere opzichten verbetering is ingetreden. De recente mededeelingen van het Ministerie van Financiën aan de Commissie van Financiën uit de Kamer toonen onbetwistbaar verbetering van den toestand der schatkist, omdat de stortingen, welke in den vorm van inschrijvingen op „bons du trésor”, „bons de la défense nationale” en voorschotten in rekening-courant, aan de Staatskassen zijn gedaan, de aflossingen met 1700 miljoen hebben overschreden.

Dit resultaat is opmerkelijk, want de politiek, welke door de nieuwe Regeering gevolgd wordt, heeft een zeer ernstig theoretisch vraagstuk opgeworpen: het ministerie-Poincaré, dat èn aan inflatie èn aan verplichte consolidatie der „bons du trésor” wilde ontsnappen, had moedig een vermeerdering der belastingen onder oogen gezien, welke niet alleen bestemd was om de loopende uitgaven der schatkist te dekken, maar ook om tót een zeer snelle aflossing van de schuld op korten termijn te geraken, en al was deze politiek zeer doortastend, zoo mocht men zich toch afvragen, of zij wel uitvoerbaar was; men diende zich immers de vraag voor te leggen, of de belastingschuldigen tegelijkertijd de met meer dan 10 milliard verhoogde belastingen konden opbrengen en aan de kasbehoeften van de schatkist beantwoorden. De vlottende

schuld werd wezenlijk verminderd, maar daar de uit besparing beschikbaar komende gelden evenredig met verzwaring der belastingen zouden worden verlaagd, moest men vreezen, dat de vlottende schuld, zelfs al werd zij beperkt, toch moeilijk te hernieuwen zou zijn.

Men moet erkennen, dat de huidige gebeurtenissen op de zoeven gestelde vraag een gunstig antwoord schijnen te geven. Het is overigens zeer waarschijnlijk, dat indien de Regeering tegelijkertijd grootere offers van de belastingbetalers en een ruime hernieuwing der „bons du trésor” van het volk heeft kunnen verkrijgen, dit ten deele is geschied met behulp van de vermeerdering van den omloop van bankpapier, waartoo vroeger overgegaan was. Men heeft zeer veel kritiek geoeffend op het aflossen van „bons du trésor” door uitgifte van bankbiljetten; maar welbeschouwd was het gevolg van deze gedragslijn, dat aan de behoeften van het oogenblik kon worden voldaan. Toen de met de daling van den wisselkoers gepaard gaande stijging der binnenlandsche prijzen voor de handelaren en industrieelen een grootere goldbehoefte met zich bracht, waren deze genoodzaakt hun „bons du trésor” te laten afloopen. Dientengevolge droeg de uitgifte van bankpapier, welke moest dienen ter aflossing van de bons, *indirect* het karakter van een voorschot aan handel en nijverheid. Hierdoor kon zich de omloop van bankpapier aanpassen en bij de behoeften van handel en industrie en bij de behoeften der schatkist.

Maar aan den anderen kant is het mogelijk, dat de Fransche Regeering op het oogenblik geholpen wordt door terugkeer van kapitalen uit het buitenland. Er schijnt inderdaad momenteel een niet onbelangrijke terugvloeiing van kapitaal plaats te vinden en vermoedelijk wordt deze gedeeltelijk door een systematische restrictie der credietverlcening bevorderd. Deze politiek van credietrestrictie past overigens in het streven om den wisselkoers weer op peil te brengen. Het is moeilijk te zeggen, of dit nu inderdaad de bedoeling van den Minister van Financiën en van zijn adviseurs is, doch hoewel zij zich hierover niet in het openbaar hebben uitgelaten, is het intusschen wel aan te nemen.

Deze politiek heeft, zooals gezegd, klaarblijkelijk ten doel, om de schatkist van geld te voorzien, maar indien het uiteindelijke doel is om den franc op peil te brengen, zou men o.i. gegronde kritiek op zulk eene handelwijze kunnen oefenen.

De strijd zet zich in Frankrijk voort tusschen de voorstanders van een zoo snel mogelijke stabilisatie en degenen, die zoo lang mogelijk de stabilisatie van den franc wenschen uit te stellen. De laatsten zijn voor het meerendeel geporteerd voor instabiliteit van het geld wegens de talrijke speculaties, welke daardoor mogelijk worden; sommigen ook wenschen verderen voortgang van de waardevermindering van den franc, omdat zij daarin een mogelijkheid tot dumping zien. Dat verhindert hen niet, om bij wijze van voorwendsel een politiek van revalorisatie van den franc voor te staan en dit valt hun gemakkelijk bij den instinctieven aandrang van het in monetaire kwesties onwetende publiek, om eerst een revalorisatie van den franc door te voeren, alvorens tot stabilisatie over te gaan.

Intusschen ziet men als vakman dadelijk in, dat het volkomen overbodig is, om eerst revalorisatie en daarna stabilisatie te eischen. Niets toch ware meer aangewezen dan den franc te stabiliseeren en juist daardoor te revaloriseeren. Het zou geheel voldoende zijn, indien men van de oude naar de nieuwe geldwaarde zou overgaan op een basis, waarop definitief de stabilisatie doorgevoerd zou kunnen worden. En indien een zekere basis van revalorisatie ontijdig zou worden geacht, zou het volkomen overbodig zijn om aan den loop der gebeurtenissen een revalorisatie over te laten, welke niet aan den economischen toestand van het land zou beantwoorden. Het groote vraagstuk, dat zich op het oogenblik opdringt, is derhalve, of de Regeering per slot van zaken al dan niet geneigd is,

de stabilisatie tot stand te brengen. Het zou op het oogenblik voorbarig zijn een pertinent antwoord op deze vraag te willen geven, maar men moet constateeren, dat de toelichting tot de ontwerp-begroeting, welke door den Minister van Financiën is gegeven, plotseling op iets anders overgaat, wanneer dit vraagstuk aan de orde komt.

De loop der bevolking.

Het bevolkingsvraagstuk blijft de openbare meening bezighouden. Hoewel de cijfers der laatste jaren reeds een beter resultaat te zien geven dan vóór den oorlog, zijn zij toch nog middelmatig: het geboortoverschot was 160.000 in 1920, 117.000 in 1921, 70.000 in 1922, 95.000 in 1923, 72.000 in 1924 en 60.000 in 1925 tegen 58.000 in 1913.

Toch is het onbetwistbaar, dat de demografische toestand van Frankrijk zich heeft verbeterd. Frankrijk is sedert verscheidene jaren al niet meer het land met het kleinste geboortecijfer van Europa; Zweden, Zwitserland en Engeland hebben een veel lager geboortecijfer en het aantal geboorten in Duitschland bedraagt trouwens niet veel meer. Nog veel merkwaardiger is, dat Frankrijk het eenige land van Europa is, waar het aantal geboorten de neiging vertoont om toe te nemen. Het geboortecijfer beliep 19,6 per 1000 in 1925 tegen 19,2 in 1924 en 19,4 in 1923 en 19,3 in 1922.

Indien het dus waar is, dat het Fransche bevolkingscijfer veel lager is dan dat in andere landen, komt dit doordat het sterftecijfer er veel hooger is. Dit schommelt tusschen 17 en 18 per 1000, terwijl het in Engeland iets meer dan 13 per 1000 bedraagt.

Overigens gelooven wij niet, dat dit demografisch verschijnsel aan bijzonder ongunstige hygiënische toestanden moet worden toegeschreven. Zonder twijfel is het een feit, dat in middelbare leeftijdsgroepen van 15 tot 44 jaar de sterftecijfers in Frankrijk iets hooger zijn dan die in de meeste andere landen, maar de kindersterfte overschrijdt er het gemiddelde niet en het sterftecijfer der hooge leeftijdsgroepen evenmin. De hoofdoorzaak van het hooge sterftecijfer in Frankrijk is merkwaardigerwijze gelegen in de vroegere daling van het geboortecijfer. De samenstelling van de tegenwoordige Fransche bevolking naar den leeftijd is thans abnormaal, doordat de vermindering van het geboortecijfer zich in Frankrijk veel eerder heeft geopenbaard dan in alle andere landen. Frankrijk telt een aanzienlijk grooter aantal oude menschen dan de andere landen. Dit had men trouwens reeds voor den oorlog geconstateerd. Men heeft in 1910 de volgende tabel kunnen opstellen:

Aantal personen van 60 jaar en ouder per 1000 inwoners:

Frankrijk	126
Italië	102
België	94
Zwitserland	88
Engeland	80
Duitschland	79

Deze waarneming wordt bevestigd door het feit, dat in die departementen, waar de sterfte het grootst is, in de meeste gevallen het geboortecijfer het langst aan het verminderen is. (Gers, Hautes-Pyrénées, Lot-et-Garonne, Tarn-et-Garonne, Calvados, etc.).

Van deze cijfers uitgaande, is men een nauwkeurigere vergelijking van de sterfte in de verschillende landen gaan maken, en begonnen de bevolking van ieder land te verdeelen in groepen naar den leeftijd; die groepen onderling te vergelijken en een gemiddeld sterftecijfer vast te stellen. Men heeft aldus een verbeterd sterftecijfer kunnen vaststellen, dat voor de periode, die onmiddellijk aan den oorlog voorafging, een coëfficiënt van 166 voor Frankrijk, 189 voor Italië, 158 voor Zwitserland, 155 voor Engeland en 181 voor Duitschland opleverde.

De gebeurtenissen tijdens den oorlog hebben uiteraard de grondslagen der vergelijking eenigszins gewijzigd. Ten gevolge van zeer groote verliezen aan

jonge mannen, welke Frankrijk heeft geleden — verliezen, die, naar verhouding veel grooter waren dan die der andere oorlogvoerende landen — moet Frankrijk op het oogenblik een eenigszins lager sterftecijfer hebben, dan het gehad zou hebben, wanneer er geen oorlog was geweest. Maar de bevolkingsbeweging blijft niettemin tegenwoordig beheerscht door een hoog sterftecijfer, hetwelk te wijten is aan de abnormale samenstelling van de bevolking naar den leeftijd.

Klaarblijkelijk zal dit verschijnsel minder opvallend zijn naarmate de andere landen van Europa een normaal geboortecijfer zullen verkrijgen, dat met dat van Frankrijk overeenkomt en in sommige gevallen zelfs lager zal zijn. Immers, het is duidelijk, dat de bevolkingstoename in Engeland en in verschillende andere landen aan het verminderen is.

Het vraagstuk in Frankrijk wordt nog ingewikkelder gemaakt door de sterke immigratie. Van zeker standpunt bezien, kan men zeggen, dat de tegenwoordigheid van talrijke vreemdelingen op oogenschijnlijk gunstige wijze de statistische resultaten onzuiver maakt, omdat een deel der ingeschreven geboorten betrekking heeft, niet op een toename der Fransche bevolking, doch op een vermeerdering van de *vreemdelingenbevolking in Frankrijk*.

Dit wordt bevestigd door het feit, dat de toename van het geboortecijfer vooral opvallend is in de departementen, waar zich talrijke vreemdelingen bevinden: Alpes-Maritimes, Territoire de Belfort, Isère, Jura, Haute-Marne, Meurthe-et-Moselle, Oise, Pas-de-Calais, Rhône, Haute-Saône, Seine-et-Marne, Seine-et-Oise, terwijl de afneming van het geboortecijfer merkbaar is in eenige departementen, die tot nu toe de hoogste geboortecijfers hadden: Corse, Haute-Loire, Pyrénées-Orientales, Var en Bretagne.

Aan den anderen kant moet men echter in aanmerking nemen, dat onder de thans in Frankrijk gevestigde vreemdelingenbevolking een relatief veel grooter aantal vrijgezellen is dan onder de oorspronkelijke Fransche bevolking, hetgeen de samenstelling der bevolking in Frankrijk op ongunstige wijze beïnvloedt. Men mag overigens aannemen, dat het grootste gedeelte der in Frankrijk geboren afstammelingen van vreemdelingen in de toekomst Fransche burgers zullen worden.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

Hoewel de prijzen der handelsartikelen in de laatste maanden een algemeene neiging tot stijgen vertoonden, schrijft „The Economist”, is het resultaat van de schommelingen der indexcijfers, dat een daling van 9 punten is ingetreden, welke te wijten is aan de verdere daling van de prijzen der groep weefstoffen en in het bijzonder van ruwe katoen. Het totaal is nu 4237 tegen 4246 een maand geleden en 4053 voor een half jaar, toen de kolenstaking begon. De eerstvolgende tabel toont de wijzigingen in iedere groep en in het totaalcijfer.

Tarwe en meel toonen een stijging en ook aardappelen zijn belangrijk gestegen. Deze bewegingen werden echter gedeeltelijk gecompenseerd door dalingen in vleeschprijzen. In de minder belangrijke voedingsmiddelen woog een stijging in suiker en koffie gedeeltelijk op tegen een daling in thee. In de groep weefstoffen hebben de groote productie van Amerikaanse katoen en de gunstige berichten over den Egyptischen oogst een verdere daling in de prijzen van ruwe katoen veroorzaakt; wol is goedkoper geworden en vlas en jute zijn eveneens gedaald, met het gevolg, dat er een daling van 62 punten in de groep weefstoffen is ontstaan. Ruw ijzer wordt tegen schaarschte-prijzen genoteerd en er waren geen vaste noteeringen voor ijzer- en staalfabricaten. Een of twee fabrieken zijn er echter met veel moeite in geslaagd bewerkingen van geïmporteerd materiaal te handhaven. Naar men vermeldt worden goede prijzen

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Oct. 1925	886	699½	1203½	749½	788½	4327	196,7
„ Nov. „	918½	704½	1174½	737½	787	4322	196,4
„ Dec. „	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Jan. 1926	892½	694½	1117	726½	758½	4189	190,4
„ Febr. „	884	699	1058	736	762	4139	188,1
„ Mrt. „	880	688.	1025½	723½	771	4088	185,8
„ Apr. „	894	678½	1000	714	766½	4053	184,2
„ Mei „	885½	681	978½	718½	765½	4029	183,1
„ Juni „	893½	682½	963½	735	760½	4035	183,4
„ Juli „	910	678½	945	763	748½	4045	183,9
„ Aug. „	914	695	954	849	744	4156	188,9
„ Sept. „	893	708	942½	963	739½	4246	193,0
„ Oct. „	920	721½	880½	976½	738½	4237	192,6

betaald voor vroege leveringen. Noteeringen voor geïmporteerde kolen zijn onveranderd en voor niet ijzerhoudende metalen lager. De groep diversen toont slechts eenige onbelangrijke wijzigingen. De volgende tabel vertoont de veranderingen in het indexcijfer van elk handelsartikel afzonderlijk, vergeleken met het einde van September; het cijfer 50 stelt telkens den gemiddelden prijs gedurende de periode 1901—1905 voor.

	Indexcijfer	+ -		Indexcijfer	+ -		Indexcijfer	+ -
Tarwe (btl.)	113½	+15	Katoen(Am.)	61	-12½	Koper	48	- 5
„ (Eng.)	90½	+ 5	„ (Egypt.)	99½	-17½	Delfstoff.	976½	+13½
Meel	100	+10	Garen	82	- 7½	Hout	93	...
Gerst	91	- 3	Laken	96	- 6	(Baltisch)
Haver	66	...	Wol (Eng.)	108	- 5	Hout
Aardapp.	78	+19	(Austr.)	102	- 2½	(Amerik.)	77½	...
Rijst	123	+ 2	Zijde	85	- 5	Leder	61½	+ 1
Rundvl.	61½	- 6	Vlas	81½	+ 3½	Petroleum	108½	...
Schapenvl.	85½	- 1½	Hennep	66½	+ 3½	Oliën	73½	...
Varkensvl.	111	-13½	Jute	99	- 9	Oliezaden	72½	...
Gran. en vl.	920	+27	Weefstoffen	880½	-62	Talk	69	...
Thee	152	-16½	Ruw-Ijzer	129	+19	Indigo	76½	...
Koffie	145	+ 5½	Stalen rails	77	+ 6	Soda	85	...
Rietsuiker	112½	+13	Ijz. staven	90½	...	Rubber	21	...
Bietsuiker	111½	+13	Kolen (st.)	227½	...	Diversen	738½	- 1
Boter	84	- 1½	„ (huisbr.)	162	- 6	Totaal	4.237	- 9
Tabak	116½	...	Lood	127	- 6½			
And. voed. en genotm.	721½	+13½	Tin	115½	- 4½			

Als een gevolg van deze wijzigingen is de stijging boven het vóór-oorlogsniveau nu 65,2 pCt. tegen 65,5 pCt. een maand geleden en 68,7 pCt. verleden jaar om denzelfden tijd, zooals de volgende tabel te zien geeft, die ook de positie der 5 groepen toont in vergelijking met Juli 1914.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
October 1925....	153	199	195	161	143	168,7
November „	159	200	191	159	142	168,5
December „	162	193	182	158	141	165,8
Januari 1926....	154	197	181	156	137	163,3
Februari „	153	199	172	158	138	161,4
Maart „	152	196	167	156	140	159,4
April „	154	193	162	154	139	158,0
Mei „	153	194	159	155	139	157,1
Juni „	154	194	156	158	138	157,3
Juli „	157	193	153	164	135	157,7
Augustus „	158	197	155	183	134	162,0
September „	154	201	153	207	134	165,5
October „	159	205	143	210	134	165,2

Einde April, juist voordat de algemeene en de kolenstaking begonnen, stonden granen en vleesch op

154, andere voedingsmiddelen op 193, weefstoffen op 162, delfstoffen op 154 en diversen op 139.

Hieronder volgt voorts nog een overzicht van den prijsloop in een aantal belangrijke landen.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
1913	100	100 ^{a)}	100	100 ^{a)}	100 ^{a)}	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	367	392	214
Decemb. 1924	272	591	679	325	297	322
Hoogste 1920	(Mei)	(Apr.)	(Apr.)	...	(Jan.)	(Juni)	(Juli)	(Mrt.)
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	211
Decemb. 1924	157	507	640	147	171	168	160	214
Septemb. 1925	160	556	721	145	159	157	155	201
October "	158	572	716	144	157	154	154	200
November "	158	606	712	145	157	155	154	197
Decemb. "	156	632	715	143	156	156	155	194
Januari 1926	156	634	708	141	155	153	153	192
Februari "	155	636	704	139	151	152	149	188
Maart "	152	632	693	138	148	149	145	184
April "	151	651	636	137	148	150	143	181
Mei "	152	688	643	136	147	151	143	177
Juni "	152	739	654	135	145	150	144	177
Juli "	151	837	677	134	145	148	141	179
Augustus "	149	770	691	134	145	147	139	177
September, "	150	788	683	134	146	146	140	...

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

⁴⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁵⁾ Midden 1914.

De onderstaande, aan het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende opmerkingen hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913.

Bij beschouwing der cijfers blijkt, dat het algemeen indexcijfer, in vergelijking met de maand September 1926, met 3 punten, dat der voedingsmiddelen e.d. met 7 punten is gestegen.

Tegenover een prijsstijging van 23 artikelen met in totaal 245 punten, staat een prijsdaling van 10 artikelen met in totaal 112 punten.

Met 10 of meer punten stegen de artikelen: tarwe (11), gerst (11), groene erwten (10), aardappelen (20), zwarte peper (53), eieren (38), kaas (31) en T-ijzer (10); met 10 of meer punten daalden de artikelen: schapenvleesch (15), ruwe katoen (36), hars (31) en zilver (11 punten).

Suikerproductie der wereld.

Willett & Gray publiceren hunne raming van den wereldsuikerroegst 1926/27 in vergelijking met de wereldopbrengst 1925/26 met de volgende cijfers:

	1926/27	1925/26
Rietsuiker.	Tons	Tons
Noord-Amerika:		
Louisiana	103.000	124.447
Texas	—	—
Porto-Rico	530.000	544.484
Hawaii Eilanden	714.000	705.350
West-Indië:		
Virginia Eilanden	5.000	7.000
Cuba	5.200.000	4.884.658
Britsch West-Indië:		
Trinidad	70.000	73.561
Barbados	50.000	47.535
Jamaica	50.000	57.675
Antigua	14.000	12.800
St. Kitts	14.000	16.380
Overige Eilanden	6.000	7.500
Fransch West-Indië:		
Martinique	45.000	48.121
Guadeloupe	40.000	40.000
San Domingo	335.000	354.720
Haiti	12.500	11.249
Mexico	175.000	190.282
Centraal-Amerika:		
Guatemala	33.000	25.151
Overig Centraal-Amerika	70.000	62.500
Zuid-Amerika:		
Demerara	95.000	107.580
Suriname	13.000	10.000
Venezuela	19.000	19.000
Ecuador	18.000	16.976
Peru	275.000	265.000
Argentinië	440.000	395.733
Brazilië	700.000	650.000
Totaal in Amerika..	9.026.500	8.677.702

Azië:

Britsch-Indië	3.000.000	2.923.000
Java	1.936.000	2.278.900
Formosa en Japan	450.000	498.460
Philippijnen	500.000	425.000
Totaal in Azië	5.886.000	6.125.360
Australië	425.000	522.344
Fiji Eilanden	85.000	90.000

Totaal in Australië en Polynesië 510.000 612.344

Afrika:

Egypte	90.000	95.000
Mauritius	212.000	241.220
Réunion	50.000	59.015
Natal	223.000	213.807
Mozambique	65.000	70.000
Totaal in Afrika	640.000	679.042

Europa:

Spanje	7.500	9.000
Totale Rietsuikerproductie	16.070.000	16.103.448

Beetwortelsuiker:

Noord-Amerika	860.000	804.439
Canada	30.000	32.475
Totaal	890.000	836.914

Europa

Totale Bietsuikerroegst 8.209.000 8.272.365

Totaal gen. Riet- en beetw. 24.279.000 24.375.813

Vermindering 96.813 tons tegen 1925/26.

BOEKAANKONDIGING.

De statistiek van het arbeidsloon en van de werkloosheid, door Dr. G. Lubbers (Proefschrift Handels-Hoogeschool, Rotterdam). Amsterdam, 1926. H. J. Paris.

Het is voor hen, die zich bezighouden met de statistiek van de sociaal-economische verschijnselen zeker een verblijvend teeken, dat steeds meer jongeren zich werpen op een nadere bestudeering dezer verschijnselen en dat enkelen daarvan hunne studies zelfs vastleggen in een proefschrift tot het verkrijgen van den doctorstitel. Verblijvend niet alleen omdat daarmee wordt erkend, dat de statistische weergave dezer verschijnselen zich inderdaad voor een streng wetenschappelijk onderzoek leent, doch meer nog, omdat uit de resultaten van dit onderzoek steeds weer blijkt, van welk een waarde ten slotte goed statistisch, op een zuiver objectieven grondslag opgebouwd, materiaal is voor de beoordeeling dezer sociale verschijnselen.

De heer Lubbers heeft zich blijkens de inleiding tot taak gesteld de behandeling van de statistiek van het arbeidsloon en van de werkloosheid, als zijnde de twee voornaamste factoren van het begrip welvaart. Het achterliggende doel is dus blijkbaar inzicht te geven in het welvaartsprobleem en uit het voorwoord kan opgemaakt worden, dat de schrijver aanvankelijk zijn studie nog ruimer had willen opvatten, doch zich op aanraden van Prof. de Vries beperkte.

Wanneer men nu zou vragen of de heer Lubbers geslaagd is in wat hij zich tot taak had gesteld, zal men rekening moeten houden met het feit, dat hij gebruik moest maken van het bestaande statistische materiaal. Hij heeft, en hier is geen tegenspraak mogelijk, met loffelijken ijver vrijwel alles wat op het betrokken gebied ter beschikking was verzameld en naast en achter elkaar gezet.

Na een groot aantal gegevens te hebben vermeld over de onderscheidene bedrijfstakken komt de schrijver ten slotte door toepassing van de kettingindexcijfers, tot een indexcijfer van het loonpeil in de bouwvakken (Amsterdam), mijnindustrie, metaalindustrie en het havenbedrijf (Amsterdam en Rotterdam) gezamenlijk. Verder brengt hij dan nog het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud te Amsterdam met deze cijfers in verband, zoodat hij daarnaast gegevens verkrijgt over de beweging van het

werkelijk verdiende reële loon, dat is dus het geldloon, telkens gedeeld door de kosten van levensonderhoud.

De schrijver erkent, dat aan de samenstelling dezer cijfers vele tekortkomingen kleven, zoo werden die voor de bouwvakken op de basis van 1910 = 100, omgerekend door toepassing van het reeds gevonden indexcijfer is 267,2 in 1919, van het havenbedrijf eveneens door het cijfer 335,9 in 1920.

Verder hield hij geen rekening met het feit, dat sommige loonen uurloonen, andere weekloonen waren. Reeds dit feit lijkt mij, al zegt de schrijver zelf dat het geen kwaad kan, omdat de ondernemers meer naar het uurloon, de arbeiders meer naar het weekloon zien, van zoodanigen invloed op de cijfers, dat ik me afvraag of practisch wel eenige waarde aan het eindresultaat kan worden toegekend. Wanneer men bijv. weet (vergel. de Statistische bijlage, die ik vorige jaar bij de praeadviesen voor de Ver. v. St. en St. gaf) dat met 1914 het indexcijfer van het uurloon in het boekdrukkersbedrijf, voor handzeters 1e gem. klasse in 1925 270 en van het weekloon 227 was; in de metaalindustrie met 1910 is 100 in 1924 het uurloon 267, weekloon 204 was enz., dan ziet men, dat deze cijfers zooveel verschillen, dat zij maar niet zoo door elkaar gebruikt mogen worden.

Merkwaardig is verder, dat, terwijl de schrijver als indexcijfer der geldloonen in 1920 het cijfer 335,9 berekent en de in het werk opgenomen cijfers der R.V.B. daarvoor als indexcijfer 255,5 vermelden, met geen enkel woord een verklaring wordt gegeven van dit opmerkelijk verschil.

De schrijver wijdt verder een aantal pagina's aan de statistiek van de vakbeweging, de C.A.O. en de arbeidsconflicten in ons land en in het buitenland en aan de arbeidsloonen in het buitenland, terwijl hij daarna nog gegevens vermeldt over de werkloosheid in binnen- en buitenland en over enkele andere conjunctuurverschijnselen. Wij willen geenszins beweren, dat hiermede geen verdienstelijk werk is geleverd en dat de schrijver niet naarstig de bronnen heeft nagezocht, doch boven het peil van een goed tijdschriftartikel verheft de materie zich ons inziens toch niet. Zoo treft het ons, dat de internationale loonsvergelijking, ingesteld door het Bureau Intern. du Travail eenvoudig wordt beschreven aan de hand van het artikel van schrijver dezes in Econ-Statist. Berichten van 7 Januari 1925. Welk een schoone gelegenheid was hier echter geweest om eens een zuiver wetenschappelijke, critische beschouwing van deze cijfers te geven. En waarom heeft de schrijver, wanneer hij het verband tusschen loon en werkloosheid wilde nagaan, zich slechts beperkt tot een vergelijking van de weinig zeggende totale gemiddelden, doch dit niet eens verder uitgewerkt voor eenige bedrijfstakken? Met eenige moeite hadden hierover toch wel (bijv. bij het N.A.M. voor de Metaalindustrie) gegevens verkregen kunnen worden.

Resumeerende zie ik de waarde van het werk voornamelijk in het feit, dat over enkele belangrijke onderwerpen het bestaande materiaal zoo goed mogelijk bijeen is verzameld, en dat zij, die zich met deze onderwerpen bezighouden, zich daardoor op een gemakkelijke wijze van een en ander op de hoogte kunnen stellen. Een duidelijk inzicht in de beweging van het welvaartspeil der arbeidersklasse is echter niet verkregen. Maar dit ligt niet aan den schrijver, die alles bij elkaar genomen ongetwijfeld verdienstelijk heeft geroeid met de riemen, die hij heeft kunnen vinden.

Ir. B. B.

21 September 1926.

Mr. G. J. Goedhart. De ontwikkeling van de werkloosheidsverzekering in Nederland (Proefschrift Univ. Leiden). Amsterdam, H. J. W. Becht, 1926.

Dit proefschrift, ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid, geeft blijk van een

grondig onderzoek naar de ontwikkeling van de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid hier te lande en elders. Het omvangrijkste deel van den inhoud wordt gevormd door een degelijk historisch fundament. Een zoo overzichtelijke, tot dit jaar bijgewerkte geschiedenis van de ontwikkeling van de werkloosheidsverzekering in Nederland bestond nog niet.

De laatste vijftig bladzijden zijn gewijd aan „de toekomstige grondslagen van de werkloosheidsverzekering”. Behandeld worden de vragen of de werkloosheidsverzekering een verplichte of een vrijwillige moet zijn; of een toekomstige regeling van die verzekering gehanteerd moet worden door ambtelijke dan wel door niet-ambtelijke organen; of het aanbeveling verdient de vakorganisatie als draagster te behouden, en in verband daarmede of van de werkgevers bijdragen voor de verzekering moeten worden gevorderd; of de positie, die de gemeente in het huidige stelsel heeft, in een toekomstige regeling behouden moet blijven; hoe de rechtspraak in zaken van werkloosheidsverzekering dient te worden geregeld; terwijl ten slotte het belangrijke, maar moeilijke vraagstuk wordt aangevoerd of, en zoo ja in hoever en op welke wijze, verzekerd behoort te worden tegen bijzondere lange en omvangrijke werkloosheid.

De dissertatie biedt in den loop van uiteenzetting en betoog tal van theses, welke — evenals de afzonderlijk naar voren gebrachte, aan het onderwerp dier dissertatie gewijde, vier eerste der „Stellingen” — wel steeds de belangstelling, niet steeds en algeheel de instemming zullen verwerven van hen, die in de practijk met het onderwerp in aanraking komen.

Zoo zullen velen ten aanzien van den door den schrijver aangegeven verzekeringsvorm op bedrijfsgrondslag; waarbij de werkgevers mede bijdragen en den ongeorganiseerden de toegang vrij moet zijn, opmerken, dat het gebrek aan ervaring met bedrijfsvereenigingen en de moeilijkheid om bedrijven scherp te begrenzen, tot voorzichtigheid nopen, wanneer het er om gaat, die denkbeelden toe te passen; terwijl de vraag mag worden gesteld of de neiging om toe te treden tot de voorgestelde bedrijfskassen wel zoo groot zal zijn als de animo voor de bestaande en nu reeds mogelijke kassen. Vooral is van belang of werkgevers en werknemers over deze aangelegenheid tot overeenstemming kunnen komen. Tot dusver is dit niet gemakkelijk gebleken.

Ook zullen velen wat den schrijver de consequentie toeschijnt van het door hem voorgestane inschakelen van de werkgevers als bijdragers aan de kosten van de werkloosheidsverzekering en daardoor als medewerkers bij de controle, te weten, dat de gemeenten als plaatselijke controle-instantie zouden kunnen worden uitgeschakeld, een gevaarlijken sprong in het duister achten. Indien echter de voorzichtigheid gebiedt, ook bij medewerkers van de werkgevers, de in het controleeren ervaren gemeentebesturen althans voorshands niet uit te schakelen, kan dan wel worden ingestemd met het eerste deel van de tweede der naar voren geheven stellingen: „Het ligt niet op den weg der gemeenten, bijdragen op te brengen in de baten van de werkloosheidsverzekering”. Wanneer immers de gemeenten geen bijdragen meer opbrengen, kan dat niet nalaten op het doeltreffende van de door haar uitgeoefende controle een nadeeligen invloed uit te oefenen.

Meer instemming zal het tweede deel van die stelling verwerven: „Een regeling, die niettemin bijdragen van de gemeenten vordert, behoort te waarborgen, dat van elke gemeente de bijdragen slechts ten goede komen aan ingezetenen dier gemeente”. De steller volgt hier den voortrekker op werkloosheidsgebied van Tuyll van Serooskerken, die een wettelijke regeling van de verzekering heeft voorgesteld, waarbij de gemeenten volgens het „Gentsche” stelsel: evenredig aan de uitkeeringen, het Rijk volgens het „Deensche”: evenredig aan de bijdragen, subsidieeren.

De derde stelling: „Het besluit eener gemeente tot beëindiging van haar medewerking aan de uitvoering van het Werkloosheidsbesluit-1917 kan niet door de Kroon worden vernietigd wegens strijd met het algemeen belang”, welke stelling — jammer genoeg — toelichting noch verdediging in de dissertatie verkrijgt, zal wederom veel bestrijders vinden. Boasson hijv. schreef in het ter gelegenheid van den zeventigsten verjaardag van Prof. Mr. J. Oppenheim uitgegeven handboek over Nederlandsch Administratief Recht, dat een raadsbesluit, om de gemeente te onttrekken aan een onvoorwaardelijke toetreding tot die uitvoering door de Kroon zou kunnen worden vernietigd. Gelukkig heeft de Rijksadministratie zich nog niet voor de noodzakelijkheid geplaatst gezien, een uitspraak van de Kroon uit te lokken, waarbij een keuze tusschen de juristen Boasson en Goedhart zou worden gedaan.

De regeling van de rechtspraak in geschillen betreffende de rechtmatigheid van uitkeeringen uit werkloozenkassen, welke in het Werkloosheidsbesluit 1917 is getroffen, blijft in dit proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid natuurlijk niet onaangevochten. Het minder elegante van die regeling, dat hoogste administratieve en hoogste rechterlijke autoriteit één: de Minister, zijn, critiqueert hij echter niet. Voelt hij, dat belanghebbenden hun belangen wel bevredigender zullen afgewogen zien door een man, die steeds in het openbaar ter verantwoording kan worden geroepen dan door een college, in hoogheid gezeten boven dat publieke ter verantwoording roepen? Toch wil hij den Minister van zijn taak in deze materie ontheffen, omdat „de rechtspraak een plaats zal moeten verkrijgen binnen het kader, dat hier voor de toekomstige werkloosheidsverzekering werd bepleit”. Hij wil een rechtspraak in twee instanties „in handen van hen, uit wier midden de uitvoeringsorganen voor de verzekering voortkomen”, dus, evenmin als thans, een scherpe scheiding van rechter en administratie.

Slechts enkele onderdeelen uit het bijeengebrachte materiaal konden hier worden besproken. De plaatsruimte laat niet toe thans o.a. op het belangrijke punt van de verzekering tegen crisis-werkloosheid in verband met het bijdragen van de werkgevers in te gaan.

Al zullen onderdeelen van Dr. Goedhart's werk bestrijding vinden, allen die zijn serieuze studie hebben doorgelezen, zullen het wel eens zijn met zijn conclusie, dat de werkloosheidsverzekering in het raam van de sociale verzekeringen zich een blijvende en een belangrijke plaats heeft veroverd.

R. A. VERWEY.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	September 1926		September 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	117.606		111.460	
Bijschrijvingen ..	1.120.277	429.077	921.829	374.790
waarvan				
Stortingen	477.007	85.525	381.257	60.588
Gegireerd	643.270	343.552		307.046
uit and. hoofde.				
Afschrijvingen ..	738.934	399.275	592.448	357.068
waarvan				
Chèques	151.551	55.695	117.560	49.571
Gegireerd	562.316	343.552		307.046
uit and. hoofde.	25.067	28		
Gezamenlijk te goed op ult ^o ..		89.333		413.487
Bedrag ter beglegging 1)		74.311		71.892

1) Hiervoor komt uitsluitend in aanmerking het saldogoed der particuliere rekeningen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4 3 Oct. '25)	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
(Vrsch. in R.C. 5 3 Oct. '25)	Zweedsche Rbk 4½ 8 Oct. '25
Javasche Bank. . . . 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 5 3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 6 6 Juli '26	slowakije . . 5½ 26 Oct. '26
Bank v. Frankrijk. 7½ 31 Juli '26	N. Bk. v. O'rijk. 7 6 Aug. '26
Belgische Nat. Bnk. 7 23 Apr. '26	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 4 12 Aug. '26	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje. . . 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½

OPEN MARKT.

	1926				1925	1924	1914
	6 Nov.	1-6 Nov.	25-30 Oct.	18-23 Oct.	2-7 Nov.	3-8 Nov.	20-24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	3½	3-3½	27½-31¼	23¼-7½	33½-1½	43¼-7½	31½-31½
Protong.	3½	2¾-3½	3-½	2½-3	31¼-4	4-½	21¼-3¼
Londen Daggeld ..	3-4	3-5	3½-4½	3-5	2½-4	1-4	1½-2
Partic. disc.	4¾-13½	4¾-13½	4¾	4¾-13½	37½	31½-3¼	21¼-3¼
Berlijn Daggeld ..	4-5½	4-7	3-7½	3-5	7½-10½	—	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d. . .	4¾	4¾	47½	4¾-7½	6¾-7	—	—
56-90 d. . .	4¾	4¾	4¾-3¼	4¾-3¼	6¾-7	—	21½-1½
Warenwechsel.	5½	5½-1¼	5½-3½	5½-1½	8¾-7½	—	—
New York ¹⁾ Call money	4½-3¼	4½-3¼	4½-3¼	4-¾	4½-5¼	2½-3¾	1½-2½
Partic. disc.	4	4	4	4	3¾	—	—

1) Call money-koers van 5 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
2 Nov. 1926	2.50 1/10	12.11 3/4	59.48	7.92	34.80	100 1/8
3 " 1926	2.50 1/10	12.12	59.47	8.07	34.80	100 1/8
4 " 1926	2.50 1/8	12.12 3/8	59.46	8.40	34.80	100 1/8
5 " 1926	2.50 1/4	12.12 3/8	59.45 1/2	8.22	34.80	100 1/8
6 " 1926	—	12.12 3/8	59.44	8.31	34.83	100 1/8
8 " 1926	2.50 1/8	12.12 3/8	59.37 1/2	8.21 1/2	34.82	100 1/8
Laagste d.w. 1)	2.49 7/8	12.11 3/8	59.31	7.90	34.75	100
Hoogste d.w. 1)	2.50 1/8	12.12 3/8	59.48 1/2	8.50	34.90	100 1/4
1 Nov. 1926	2.50	12.11 3/8	59.45 1/2	7.97 1/2	34.80	100 1/8
25 Oct. 1926	2.50 1/10	12.12 3/8	59.47	7.64 1/2	34.82 1/2	100 1/8
Muntpariteit	2.48 1/2	12.10	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
2 Nov. 1926	48.22 1/2	35.32 1/2	7.40	1.40	10.50	37.95
3 " 1926	48.22 1/2	35.32 1/2	7.40	1.40	10.77	37.92 1/2
4 " 1926	48.24	35.32 1/2	7.40	1.40	10.71	37.92
5 " 1926	48.24	35.32 1/2	7.40	1.40	10.66	37.87 1/2
6 " 1926	48.24	35.30	7.40	1.40	—	—
8 " 1926	48.22	35.30	7.40	1.34	10.52	37.67 1/2
Laagste d.w. 1)	48.19	35.20	7.38	1.30	10.45	37.60
Hoogste d.w. 1)	48.25	35.40	7.42	1.45	10.90	38.05
1 Nov. 1926	48.21	35.30	7.40	1.40	10.80	38.—
25 Oct. 1926	48.27	35.30	7.39	1.35	11.25	38.—
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
2 Nov. 1926	66.80	66.50	63.05	6.29	102	2.50 1/4
3 " 1926	66.80	66.50	62.70	6.29	102	2.50 1/4
4 " 1926	66.80	66.50	62.75	6.30	101 1/2	2.50 1/4
5 " 1926	66.80	66.50	62.72 1/2	6.29	101 1/2	2.50 1/8
6 " 1926	66.80	66.52 1/2	62.40	6.29	101 1/2	2.50 1/8
8 " 1926	66.80	66.52 1/2	62.52 1/2	6.30	101 1/2	2.50 1/8
Laagste d.w. 1)	66.70	66.40	62.25	6.27	101	2.50
Hoogste d.w. 1)	66.85	66.55	63.10	6.32	102 1/4	2.50 1/8
1 Nov. 1926	66.82 1/2	66.50	62.35	6.30	102	2.50 1/4
25 Oct. 1926	66.85	66.50	62.20	6.29	102	2.50 1/4
Muntpariteit	66.80	66.67	66.67	48.—	105	2.48 1/8

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
30 Oct. 1926	227.250		333.500	70.500	146.450
23 " 1926	227.500		333.000	72.000	146.500
16 " 1926	228.000		334.500	70.000	147.100
9 Oct. 1926	198.849	29.746	333.706	72.854	147.733
2 " 1926	198.935	29.984	330.457	76.457	147.972
25 Sept. 1926	199.092	30.243	329.220	69.010	150.138
18 " 1926	199.149	30.154	332.294	64.670	150.321
31 Oct. 1925	143.456	42.189	338.570	45.914	109.416
25 Oct. 1924	148.784	57.346	276.063	114.341	128.684
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ¹⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
30 Oct. 1926		159.620		***	56
23 " 1926		159.020		***	56
16 " 1926		159.960		***	56
9 Oct. 1926	12.121	25.985	100.360	45.328	56
2 " 1926	12.191	24.561	102.275	44.301	56
25 Sept. 1926	12.158	23.654	94.850	43.534	58
18 " 1926	12.173	24.042	91.079	43.852	58
31 Oct. 1925	17.019	27.713	91.055	62.105	48
25 Oct. 1924	34.326	17.685	105.509	35.841	53
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankblij.	Gov. Sec.
3 Nov. 1926	152.807	139.537	289.437	56.250	238.505
27 Oct. 1926	152.815	139.069	287.615	56.250	236.820
20 " 1926	154.096	138.712	288.705	56.250	237.934
13 " 1926	154.174	139.344	290.448	56.250	239.763
6 " 1926	154.865	140.233	290.770	56.250	240.489
4 Nov. 1925	149.047	141.442	293.480	56.250	242.249
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
3 Nov. '26	35.435	71.466	19.158	103.069	33.020	27
27 Oct. '26	36.715	70.094	17.756	104.850	33.496	27 $\frac{1}{2}$
20 " '26	35.325	72.772	20.202	105.344	35.134	28
13 " '26	35.810	70.859	19.607	103.964	34.580	28
6 " '26	33.265	72.678	15.798	106.860	34.382	28
4 Nov. '25	35.209	75.148	14.213	105.801	27.354	22 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl. ³⁾	Wissels	Waarvan op het buitenl.	Beleeningen
4 Nov. '26	5.549	1.864	339	81	5.989	13	2.127
28 Oct. '26	5.549	1.864	339	80	5.334	13	2.160
21 " '26	5.549	1.864	339	80	4.673	15	2.214
14 " '26	5.549	1.864	339	77	5.024	15	2.227
7 " '26	5.549	1.864	339	580	4.797	14	2.290
5 Nov. '25	5.548	1.864	311	566	4.468	17	2.578
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant Parti-culieren	Staat
4 Nov. '26	36.550	5.494	4.189	55.651	3.400	16
28 Oct. '26	35.750	5.494	5.062	54.578	3.945	36
21 " '26	36.150	5.493	5.009	54.988	3.251	33
14 " '26	36.300	5.488	4.984	55.432	2.949	9
7 " '26	36.950	5.487	5.311	55.994	2.886	10
5 Nov. '25	31.400	5.161	3.238	48.011	2.368	16
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

²⁾ Sluitpost activa. ³⁾ Met ingang van den bankstaat per 14 October is de post Tegoed in het buitenland in twee onderdeelen gesplitst. Het tegoed bij de Russische Staatsbank is *pro memorie* opgenomen, terwijl de thans opgenomen cijfers de andere rekeningen in het buitenland voorstellen.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 8 November 1926.

De loop van de internationale beurzen heeft in de achter ons liggende berichtswEEK een tamelijk uiteenlopend aspect gehad. Wat de fondsenmarkt te Berlijn betreft, heeft de zeer opgewekte houding, welke in de laatste weken op te merken is geweest, tegen het einde van de berichtperiode plaats gemaakt voor eenige reactie, welke hier en daar, doch vooral in de op ruime schaal verhandelde fondsen, zooals aandelen Farbenindustrie, omvang van betekenis heeft aangenomen. De aanleiding tot dezen achteruitgang valt in de eerste plaats te zoeken in het feit, dat de stabilisatie van het Belgische betaalmiddel en het vooruitzicht op stabilisatie van den Franschen franc de mogelijkheid in het vooruitzicht heeft gesteld, dat de geldmarkt van Duitschland minder ruim van middelen, vooral van buitenlandse middelen, zal worden voorzien. Hierdoor zou een krachtige stimulans van de laatste rijzing worden weggenomen. Voorts heeft de verwachting van een spoedig einde van de staking in Engeland er toe bijgedragen de posities een vermindering te doen ondergaan. Tot de daling hebben vrijwel alle afdelingen bijgedragen, o.a. bankaandelen, zooals Danatbank, Commerz- und Privatbank, enz., IJzer- en staalaandelen, Kalifondsen, etc.

Te Londen is de markt vrij opgewekt geweest. Ondanks het feit, dat de verwachtingen op een einde van de mijnwerkersstaking reeds herhaaldelijk bedrogen zijn uitgekomen, schijnt in de positie van de laatste dagen wel zooveel te zijn veranderd, dat eenige hoop op het beëindigen van het conflict werd gekoesterd. Ook de beleggingsmarkt heeft hierop geen uitzondering gemaakt. Hier gold voornamelijk de overweging, dat de officieele rentevoet van de Bank of England niet was verhoogd, terwijl men in financieele kringen hiervoor bevreesd was geweest.

Te Parijs heeft een vrij heftige daling plaats gevonden. De rijzing van het Fransche betaalmiddel is hiervoor in de eerste plaats verantwoordelijk geweest, doch de terugslag op de markt was zoodanig, dat de achteruitgang van het koerspeil van de fondsenmarkt grooter is geweest — per centsgewijze — dan de stijging van den franc heeft bedragen. Een uitzondering hebben vaste rente dragende stukken gevormd, omdat de vermeerdering van de waarde van het ruilmiddel hier automatisch een toeneming van de waarde der desbetreffende fondsen heeft medegebracht.

Te New York hebben de verkiezingen geen indruk op de beurs gemaakt. De beurs heeft zich meer bezig gehouden met de vooruitzichten voor handel en nijverheid, welke niet overal even gunstig worden beoordeeld. Over het algemeen is men van meening, dat een periode van rust te wachten is, zonder dat een aanmerkelijke reactie in den omvang van de orders behoeft te worden gevreesd. Met belangstelling volgt men vooral de voorvallen in de bouwindustrie, omdat hiervan voor een goed deel de opdrachten voor de staalnijverheid afhankelijk zijn. De geldmarkt is ruim gebleven, zoodat van deze richting geen gevaar wordt gevreesd.

Ten onzent is de markt over het algemeen kalm en zonder groote variaties gebleven. Ondanks de lichte verstijving van de geldmarkt, is op de *beleggingsmarkt* de stemming vrijwel voortdurend vast gebleven. Het sterkst is dit tot uiting gekomen in de buitenlandse fondsen, zooals de Belgische leeningen, Fransche schuldbrieven, Mexicaansche obligaties, enz. Doch ook de inheemsche soorten hebben zich bij voortdurende in goede vraag kunnen verheugen. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106 $\frac{1}{2}$, 107, 106 $\frac{3}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{1}{2}$, 99 $\frac{1}{2}$, 99 $\frac{15}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Indië 1926: 97 $\frac{13}{16}$, 97 $\frac{3}{4}$, 97 $\frac{15}{16}$; 5 pCt. Mexico £100—1000: 10 $\frac{7}{8}$, 11, 12 $\frac{9}{16}$; 5 pCt. Brazilië 1903 £100: 74 $\frac{1}{2}$, 75; 8 pCt. Sao Paulo: 104 $\frac{3}{4}$, 104 $\frac{1}{2}$.

De aandelenmarkt is sterk bewogen geweest voor de afdeling van *binnenlandsche industriële fondsen* en wel voornamelijk voor aandelen in kunstzijde ondernemingen. Gedurende het grootste deel van de berichtperiode is de tendenz hier vrij opgewekt geweest. Op den laatsten dag van de beursweek echter viel een krachtige reactie waar te nemen, in hoofdzaak voor aandelen Nederlandsche Kunstzijdefabriek, op het bericht, dat deze maatschappij overgant tot het uitgeven van nieuwe aandelen. Merkwaaardigerwijze konden de overige aandelen in kunstzijdefabrieken zich goed handhaven. De resterende soorten uit de hier besproken rubriek hebben bijna geen aandacht getrokken. Centrale Suiker Mij.: 123 $\frac{1}{2}$, 122 $\frac{3}{4}$; Hollandsche Kunstzijdefabriek: 86 $\frac{1}{2}$, 88 $\frac{1}{2}$, 84 $\frac{1}{2}$, 86 $\frac{1}{4}$; Jurgens: 166, 166 $\frac{1}{2}$, 166 $\frac{3}{4}$; Maekubee: 103, 107 $\frac{1}{2}$, 102 $\frac{1}{2}$, 101; Ned. Kunstzijdefabriek: 260, 273 $\frac{1}{4}$, 256 $\frac{1}{2}$, 246 $\frac{1}{2}$; Philips Gloeilampenfabriek: 346 $\frac{1}{2}$, 345, 345 $\frac{1}{4}$.

Ook *mijnaandelen* hebben eenige belangstelling ontmoet, in het bijzonder aandelen Singkep Tin Maatschappij. In

het midden der berichtswEEK was de vraag voor deze aandeelen zoo sterk, dat een belangrijke stijging plaats kon vinden. Daarna echter circuleerde het gerucht, dat het dividend over het afgelopen boekjaar 34 pCt. zou bedragen, hetgeen door de beurs niet gunstig werd opgenomen, als gevolg waarvan een niet onbelangrijke inzinking plaats heeft gevonden. De resterende mijnaandeelen waren kalm en zonder groote schommelingen. Alg. Exploiratie Mij.: 113½, 112, 110; Billiton 1e Rubr.: 801, 804; Redjang Le-bong: 235, 241, 242; Singkep Tin Mij.: 438, 451, 460½, 438¾.

De *scheepvaartmarkt* heeft in den loop van de berichtswEEK eenige reactie te zien gegeven. Aanleiding hiertoe werd gevonden in het vooruitzicht op het einde van de staking in Engeland, waardoor men gelooft, dat de vrachtenmarkt een ingrijpende verandering te zien zal kunnen geven. De handel is weliswaar niet omvangrijk geworden, doch het aanbod was groot genoeg om een daling van het koerspeil te doen ontstaan, welke zich over de geheele linie heeft uitgebreid. Holland-Amerika Lijn: 64, 66, 62½; Java-China-Japan Lijn: 130½, 130¾, 130; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 100¾, 99, 98¾; Ned. Scheepvaart Unie: 179, 179¾, 178; Stoomvaart Mij. Nederland: 174.

Suikeraandeelen zijn doorgaans vast gebleven, doch eenige invloed, hetzij van de Cubanoteeringen, hetzij van de berichten omtrent nieuwe afdoeningen van de V.J.S.P., is op deze afdeling niet op te merken geweest. Overigens schijnt men er de voorkeur aan te geven geen verkooporders in grooten omvang te plaatsen en, waar al eenige realisaties voorkomen, deze tegen gelimiteerde koersen te doen geschieden. In verband hiermede is het koerspeil vrijwel onveranderd gebleven. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 175¾, 179½, 179; Handelsverg. Amsterdam: 671¾, 676½, 675; Java Cultuur Mij.: 362, 365½, 365; Ned. Indische Suiker Unie: 252, 249, 246½; Poerworedjo: 117½, 119, 118¾; Tjepper: 665, 670; Tjoekir: 534, 536, 537.

De *rubbermarkt* was weifelend. Tegenover enkele verbeteringen werden bij sommige soorten ook koersverliezen opgemerkt. Over het algemeen schijnen de opvattingen ter beurze omtrent de naaste toekomst van rubberaandeelen optimistisch te zijn, hoewel geremd door het vooruitzicht op de mogelijkheid van een slechts langzame verbetering. Amsterdam Rubber: 328¾, 333¾, 330¾; Deli Batavia: 264½, 273½, 269½; Hessa Rubber: 467, 476½, 478; Indi-sche rubber: 352, 363, 361; Java Caoutchouc: 200¾, 212, 205¾; Kali Telepak: 314, 325¾, 324½; Ned. Ind. Rub-ber en Koffie: 334, 340, 341½; R'dam Tapanoeli: 153¾, 156½, 155½; Serbadjadi: 330¾, 329, 337¾, 330; Sumatra Caoutchouc: 296, 300, 295½; Sumatra Rubber: 375, 380, 374; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 192, 196½, 194.

Tabaks-aandeelen waren voor de hoofdsorten gevraagd; waarbij de kleine handel echter een belemmering heeft gevormd voor eenigszins groote koersverbeteringen. Zelfs viel hier en daar nog een achteruitgang op te merken: Arendsburg: 598, 600, 598; Besoeki Tabak: 269, 279¾, 270; Deli Batavia: 437, 448, 449¾; Deli Mij.: 429½, 439¾, 436; De Oostkust: 205½, 204, 204¾; Senembah: 406¾, 416¾, 415¾.

De *petroleummarkt* was stil, doch met een lichte neiging tot daling: voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij. De Roemeensche soorten daarentegen waren gevraagd, als gevolg van de berichten omtrent de overeenkomst, welke inzake de schadevergoeding met de Roemeensche regeering is bereikt. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 355, 357, 352¾; Geconsolideerde Holl. Petr. Cy.: 174, 175¾, 173¾; Kon. Ned. Petroleum Mij.: 373½, 366¾, 365½; Perlak Petroleum: 69, 69¾, 69¾; Peudawa: 40¾, 38, 37.

Bankaandeelen hebben geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen gegeven. Amsterdamsche Bank: 162, 162¾, 162¾; Hollandsche Bank van Zuid-Amerika: 75¾, 74½, 73½, 74½; Javasche Bank: 360, 361, 364; Koloniale Bank: 219¾, 219¾, 218¾; Ned. Ind. Handelsbank: 171¾, 172, 171¾; Ned. Handel Mij.: 156½, 157¾, 156¾; R'damsche Bankvereeniging: 80, 82¾, 81¾; Twentsche Bank: 142, 141½, 142.

Op de *Amerikaansche markt* hebben speciaal aandeelen Wabash de aandacht getrokken, waar zich tegen het einde der berichtswEEK groote vraag tegen oplopende koersen heeft ontwikkeld. American Smelting & Ref. Cy.: 133, 135¾, 133¾ (ex div.), 135; Anaconda Copper: 97½, 98, 99; Studebaker: 51, 50¾, 51½; United States Steel Corp.: 140½, 143¾, 144¾; Atchison Topeca: 152, 155, 156¾; Erie: 38, 38¾; New York Ontario & Western: 24¾, 24¾, 25; Union Pacific: 162¾, 163¾, 163¾^{1/2}; Wabash Railway: 41¾^{1/2}, 42¾^{1/2}, 43¾^{1/2}.

De *geldmarkt* was vast; na een lichte inzinking noteerde prolongatie tegen het slot 3½ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

9 November 1926.

Bijna de geheele week was de tarwemarkt weder stil en speciaal in Engeland werden weinig zaken gedaan. Eerst de allerlaatste dagen trad eenige verbetering in. Deze laatste periode van beperkte Europeesche inkoop heeft vrij wat langer geduurd dan in dergelijke gevallen den laatsten tijd is voorgekomen, en hieruit blijkt wel, dat de tarweprijzen weinig vertrouwen wekten en men tracht zijn inkoop zoo lang mogelijk uit te stellen. Daartoe hebben vooral meegewerkt de berichten omtrent de Engelsche kolienstaking, welke den indruk wekten, dat die waarschijnlijk spoedig ten einde zou loopen. Daarvan zou dan verlaging der zeevrachten het gevolg zijn en reeds viel daarin, speciaal van Argentinië, een vrij aanzienlijke vermindering te constateeren. Een verdere factor, die een toename van den ondernemingslust tegenhield, werd gevormd door de steeds gunstige berichten omtrent de oogsten van Argentinië en Australië, waarvoor de oogsttijd steeds nader komt. Nieuwe Australische en Argentijnsche tarwe ter verscheping in de wintermaanden onderging dan ook eene prijsverlaging, doch zaken daarin worden weinig gedaan. Evenals in Engeland was ook op het vasteland de vraag voor tarwe niet groot, wat echter niet wegneemt, dat in Duitschland en Frankrijk geregeld zaken worden gedaan, al waren die dan niet van grooten omvang. Eene verbetering der stemming trad aan het einde der week in, ten gevolge van minder gunstige berichten uit Argentinië. Eenigen tijd geleden had men daar geklaagd over vorst, doch schade schijnt daarvan nauwelijks het gevolg te zijn geweest en later trad zelfs zeer welkome regenval in. Deze week heette het echter, dat die regen te overvloedig was geweest en gevaar voor roestschade met zich bracht. Deze berichten leidden tot eenigszins vastere markten in Noord-Amerika, doch tot eene prijsverhoging kwam het niet, omdat de Argentijnsche mededeelingen over roestschade geen bevestiging vonden. Dat zij van zeer weinig betekenis waren bleek ook wel uit den loop der Argentijnsche termijnmarkten, waar juist in diezelfde dagen Februari-tarwe in prijs daalde. Diezelfde Argentijnsche weerberichten hadden op 4 November ook in Europa, speciaal in Engeland, eene vermeerdering van den omzet ten gevolge, welke echter slechts van korten duur was. Op 8 November opende de nieuwe week met verbeterde vraag en vastere markten, gedeeltelijk wegens nieuwe vorstberichten uit Argentinië en ook omdat aan de vrachtenmarkt geen verdere verlagingen voorkwamen en het einde der kolienstaking slechts zeer langzaam schijnt te naderen. In Engeland en ten deele ook op het vasteland werden op 8 November aanzienlijk meer zaken in tarwe gedaan dan op voorafgaande dagen. De markt te Winnipeg was op 8 November gesloten, doch Chicago bracht eenige verhoging en sloot ongeveer 2 dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week tevoren. Februari-tarwe in Argentinië herstelde zich van de inzinking van het eerste gedeelte der week en sloot op 8 November te Buenos Aires 5 centavos hooger en te Rosario 5 centavos lager dan op den 2den. Tot de aanvankelijk weinig vaste stemming aan de tarwemarkt in Noord-Amerika heeft de beperkte omvang der Europeesche vraag bijgedragen en bovendien eenige particuliere ramingen van den Canadeeschen tarwe-oogst, welke er alle op wezen, dat althans kwantitatief de oogst niet van het slechte weder geleden heeft, terwijl men bovendien in Europa tot de overtuiging kwam, dat het wat hoogere vochtgehalte van de Canadeesche tarwe deze toch nog zeer goed bruikbaar doet zijn voor broodgebruik. In de Vereenigde Staten klaagt men nog altijd over den uitzaai der nieuwe wintertarwe. De groote regenval in de staten ten Oosten van den Mississippi houdt daar het werk nog altijd tegen en men verwacht in Amerika, dat de uitzaai daar vrij wat kleiner zal zijn dan het vorige jaar. Westelijk van den Mississippi echter is de toestand beter, behalve dat hier en daar in Oklahoma en Kansas geklaagd wordt over de te groote droogte van den bodem. Dergelijke klachten in Europeesche landen zijn echter sterk verminderd. In Frankrijk is eenigen tijd geleden aan de droogte een einde gekomen; zoodat met den uitzaai betere vorderingen konden worden gemaakt, en het reeds gezaaide graan zich beter kon ontwikkelen. Ook in Duitschland is het weder beter geworden en in Roemenië heeft het eveneens voldoende geregend. Uit Rusland zijn nog altijd geen cijfers bekend gemaakt omtrent den afgelopen graanoogst, doch met de verscheping van tarwe wordt voortgegaan en er zijn geen aanwijzingen voor een spoedige afname dier verschepingen. Wel is deze week uit Rusland minder tarwe verscheept dan in de vorige, doch er is geen aanleiding, om daarin eene blijvende vermindering te zien. Uit Noord-Amerika werd weder even-

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Nov.	Maïs Nov.	Lijnzaad Nov.
6 Nov. '26	140 $\frac{3}{4}$	70 $\frac{1}{8}$	43 $\frac{3}{4}$	12,85	5,55	14,90
30 Oct. '26	140 $\frac{3}{4}$	74 $\frac{3}{4}$	43	12,75	5,75	15,25
6 Nov. '25	149 $\frac{1}{8}$	74 $\frac{3}{4}$	38 $\frac{5}{8}$	12,20 $\frac{1}{2}$	8,05 $\frac{1}{2}$	18,50 $\frac{1}{2}$
6 Nov. '24	147 $\frac{1}{8}$	107 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{3}{4}$	15,50	11,40	23,20
6 Nov. '23	106	75 $\frac{1}{8}$	42	12,45	10,05	25,70
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{8}$	9,40	5,38	13,70

1) per December.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	8 Nov. 1926	1 Nov. 1926	9 Nov. 1925
	Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	16,25	16,10
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	12,75	13,—	9,60
Maïs (La Plata) ²	179,—	180,—	197,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ³	225,—	216,—	180,—
Haver (Canada 3) ¹	12,—	11,75	10,25
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ... ¹	12,20	12,15	14,30
Lijnzaad (La Plata) ²	374,—	390,—	430,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	31 Oct. 1926	16 Nov. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	31 Oct. 1926	16 Nov. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	49.078	1.426.032	1.080.286	—	13.842	20.966	1.439.874	1.101.252
Rogge.....	5.887	231.700	250.215	—	1.411	450	233.111	250.665
Boekweit.....	685	18.570	19.028	—	1.108	150	19.678	19.178
Maïs.....	6.195	775.143	662.422	—	87.180	66.667	852.323	729.039
Gerst.....	8.477	320.402	232.997	—	9.664	10.131	330.066	243.128
Haver.....	1.181	159.808	191.355	—	2.465	602	162.273	191.957
Lijnzaad.....	861	193.018	198.988	—	174.443	52.976	367.461	251.964
Lijnkoek.....	600	214.030	164.691	—	—	—	214.030	164.691
Tarwemeel.....	5.775	81.048	105.507	1.929	22.454	16.934	103.502	122.441
Andere meelsoorten....	607	13.569	8.090	—	—	—	13.569	8.090

veel tarwe verscheept als in de vorige week, zoodat de schuarschte in spoedige scheepsruimte zich althans nog niet in een vermindering der hoeveelheid tarwe, welke ter verscheping komt, doet gevoelen. Daar staat echter wel tegenover, dat de verschepingen waarschijnlijk bij ruimer aanbod van scheepsruimte aanzienlijk grooter zouden zijn geweest, want vooral uit Canada hoort men, dat de omvang der aanvoeren daar reeds eenige moeilijkheden veroorzaakt bij den opslag in de havens en in de binnenlandsche centra.

Rogge is in de eerste dagen der week nog steeds stil geweest zoowel wegens beperkt aanbod als door de zeer weinig levendige vraag. Later hebben de zaken in rogge zich echter wat uitgebreid, hetgeen is samengegaan met grootere verschepingen uit Rusland en Noord-Amerika. In Duitsland verbeterde de vraag voor buitenlandsche rogge en de verlaging van den roggeprijs te Chicago op 6 November heeft dan ook dadelijk tot vrij omvangrijke zaken in rogge naar Duitsland en ook naar Nederland geleid. Het aanbod van Deutsche rogge voor export is nog steeds van weinig beteekenis en er worden daarin niet veel zaken gedaan. Op 8 November werd te Chicago de verbetering der Europeesche vraag naar rogge dadelijk beantwoord met aanzienlijke prijsverhoging en het slot was voor December 2 $\frac{3}{8}$, voor Mei 1 $\frac{1}{8}$ dollarcent per 56 lbs. hooger dan op den 1sten.

Maïs heeft sterk onder den indruk verkeerd van de gemakkelijker vrachtenmarkt en daar bovendien de Argentijnsche termijnmarkten flauw waren en lager, terwijl de Europeesche vraag vooral in Engeland niet meeviel, was Platamaïs in Europa geleidelijk vrij wat lager te koop. Vooral gold dit voor eenigszins verwijderde aflading, maar ook voor spoedige maïs konden de prijzen zich niet staande houden. De premie, welke daarvoor boven latere posities werd genoteerd, kon zich echter voldoende handhaven, omdat de verlaging der zeevrachten zich op reeds afgeladen of spoedig te verladen maïs weinig deed gelden. Op 6 November waren de termijnmarkten te Rosario en Buenos Aires reeds wat vaster, blijkbaar als reactie op de wat gemakkelijker vrachtenmarkt en op den 8sten trad daarop ook in Europa een herstel in. Het uitblijven van verdere verlaging der zeevrachten werkte daartoe mede. In België, Nederland en Duitsland nam op het verlaagde niveau de vraag voor maïs weder toe en in den loop van den dag konden de prijzen daar eene verhoging ondergaan. Vooral Platamaïs ter verlanding in de wintermaanden wekte meer belangstelling. Bovendien was op 8 November maïs aan de Argentijnsche termijnmarkten vast en de markt herstelde zich bijna geheel op het peil van 2 November.

Klein blijven nog steeds de maïszaken van den Donau. De afgeladen hoeveelheid was ook deze week weder van zeer weinig beteekenis en ofschoon Donaumaïs ter verscheping in November en December wel goedkooper te koop kwam, vormt de premie, die daarvoor boven Platamaïs wordt gevraagd, nog steeds eene belemmering voor de zaken. De moeilijkheden, welke de tegenwoordige loop van de vrachtenmarkt met zich brengt, laten zich aan den Donau

sterk gevoelen en zoolang daarin geen verbetering komt, kan nauwelijks een aanzienlijke uitbreiding der Roemeensche maïszaken worden verwacht. De berichten omtrent de kwaliteit en de hoeveelheid van den Roemeenschen maïsoogst blijven overigens uitstekend. Tot lagen prijs wordt Donaumaïs ter verscheping in het voorjaar aangeboden, doch dit aanbod ontmoet tot nog toe weinig belangstelling. Te Chicago was maïs ook deze week weder flauw en zelfs toen op 8 November tarwe en rogge zooveel vaster werden, bleef maïs te Chicago de prijsdaling nog voortzetten. Het slot was ruim 3 dollarcent per 56 lbs. beneden het niveau van een week tevoren en lager dan in vele maanden was voorgekomen. De kans op export van maïs uit Noord-Amerika is wat toegenomen, doch tot zaken kwam het nog niet.

Gerst heeft zich spoedig weder van haar flauwe stemming van het begin der week hersteld. Kleinere verschepingen uit Oost-Europa en veel vasteré markten in Noord-Amerika hebben de verbetering der stemming in de hand gewerkt evenals de herleving van de vraag voor gerst in de invoerlanden. Nadat eenigen tijd die vraag zeer slecht was geweest, heeft Duitsland zijne inkoop van gerst weder hervat, terwijl in Nederland eveneens de belangstelling aanzienlijk toenam en spoedig behoorden de aanzienlijk gedaalde prijzen weder tot de geschiedenis. Op 8 November werd zoowel voor Noord-Amerikaansche als voor Donau en Russische gerst 4 à 5 pCt. meer betaald dan eenige dagen geleden. Van den Donau wordt bericht, dat het aanbod van gerst daar sterk is afgenomen en dat eene uitbreiding der afgenomen verschepingen voorloopig niet kan worden verwacht.

Voor haver zijn ook deze week de verschepingen zeer klein geweest, hetgeen in overeenstemming is met de beperkte Europeesche vraag. In Engeland nam de kooplust voor haver wel toe, doch hij wordt voor een aanzienlijk deel bevedrigd met Schotsche en Iersche haver. Ook op het vasteland wordt slechts weinig buitenlandsche haver gekocht. Vermelding verdient de zeer vaste houding voor haver aan de termijnmarkt te Winnipeg, waar de prijs van 1 tot 6 November 5 $\frac{1}{8}$ dollarcent per 32 lbs. is gestegen.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week vaster gestemd, wegens de meerdere belangstelling, welke Amerikaansche en Engelsche Raffinadeurs aan den dag legden. Willett & Gray publiceerden eene raming van den wereldsuikeroogst, welke een vermindering van 97.000 tons aangeeft in vergelijking met de opbrengst 1925/26. (De gedetailleerde cijfers van W. & Gr. vindt men in dit No. onder „Aanteekeningen”).

F. O. Licht vindt aanleiding zijne raming der a.s. bietoogsten van Duitsland en vooral van Tsjechoslovakije te verminderen. Volgens berichten van Czarnikow uit het laatste land raamt men den a.s. oogst aldaar thans op 1.100.000 tons.

In Amerika trokken prijzen voor Sp. C. en op de

termijnmarkt dan ook bijna dagelijks aan en hadden de noteringen het volgend verloop:

	Sp.	C.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Slot voorafgaande week	4.52	2.73	2.75	2.83	2.91	
Opening verslagweek	4.52	2.75	2.77	2.85	2.94	
Slot verslagweek	4.58	2.79	2.82	2.90	2.98	

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedragen deze week 37.000 tons, de versmeltingen 62.000 tons tegen 50.000 tons in 1925 en de voorraden 185.000 tons tegen 63.000 tons.

Voor prompte Cubasuiker bleef de prijs vrijwel op 2¼ d.c. c. & fr. New York gehandhaafd, echter toonden verkoopers zich tegen het einde der week terughoudend, zoodat slechts betrekkelijk geringe zaken tot stand kwamen.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 30 Oct.	47.199	31.676	3.191
Totaal sedert 1/12 tot 30/10 ..	4.501.161	4.859.920	3.880.772
Weekexport 30 October	101.316	70.976	24.556
Totale exportsedert 1/1 t. 30/10	4.110.174	4.405.516	3.736.350
Totale voorraad 30 October ..	390.989	460.709	145.422

In Engeland was de stemming op de termijnmarkt de afgelopen week aanmerkelijk beter; de markt sloot op de volgende noteringen:

November	Sh. 15¼	Maart 1927....	Sh. 16/0¾
December	" 15/6	Mei "	" 16¼
		Aug. "	" 16/9

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 October	80.000	17.000	2.000
Tsjechoslowakije 1 October ..	44.000	36.000	7.000
Frankrijk 1 October	51.000	51.000	50.000
Nederland 1 October	47.000	67.000	30.000
België 1 October	18.000	18.000	11.000
Polen 1 October	43.000	35.000	7.000
Engeland 1 October	366.000	301.000	142.000
Europa ..	649.000	525.000	249.000
V.S. Atlant. havens 3 Nov. ...	185.000	63.000	46.000
Cuba 30 October	391.000	461.000	145.000

Totaal .. 1.225.000 1.049.000 440.000

Op Java werden door de V.I.S.P. verdere belangrijke verkoopen uit oogst 1927 tot stand gebracht op basis van f 17½ per 100 KG. voor Superieur. De totale verkoopen door de Visp. bedroegen op 31 October:

Superieur	559.300 tons
" stroopsuiker	2.100 "
No. 16 &/hooger	565.000 "
Muscovados	4.000 "
Melasse	23.400 "

Totaal

In de tweede hand werd disponibile No. 16 &/hooger tot f 11 per pic. gedaan, terwijl vraag bleef bestaan tot f 11,75 voor disponibile Superieur en tot f 11½ voor December, f 12 voor Januari en f 12,06 voor Februari.

Het voorloopig cijfer der October-afschepingen van Java bedraagt 270.000 picols.

Volgens raming van het „Archief” zal de totale Java-suiker-oogst 1926 32.101.449 pic. bedragen of bijna 14 pCt. minder dan in 1925. De met riet beplante oppervlakte voor oogst 1927 bedraagt 260.647 bouws of bijna 3 pCt. meer dan in 1926.

Hier te lande steeg de belangstelling voor het artikel gedurende de afgelopen week meer en meer en konden prijzen dan ook geregeld aantrekken. De markt sloot vast op de volgende noteringen:

	Koopers	Verkoopers
December	f 18.7/8	f 19.—
Maart	" 19.3/8	" 19.5/8
Mei	" 19.5/8	" 19.7/8

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.

Manchester, d.d. 27 October 1926.

Het Bureau-Rapport betreffende den Amerikaanschen katoenooft is verleden Maandag gepubliceerd en gaf een oogstschatting aan van 17.454.000 balen tegen 16.627.000 balen veertien dagen geleden. Dit is een groote vermeerdering, doch was wel algemeen voorzien. Prijzen waren reeds verlaagd in afwachting van een „bearish” rapport, zoodat de markt door de publicatie van dit rapport slechts weinig beïnvloed werd. Katoenprijzen zijn nu beneden productieprijzen en hoewel dit feit op den duur ongetwijfeld hogere prijzen ten gevolge zal hebben, wordt thans in de

eerste plaats de aandacht geschonken aan de bestemming van dezen buitengewoon grooten oogst. In Amerika zijn verschillende plannen naar voren gebracht, ten einde de nadeelige gevolgen van dezen recordoogst eenigszins te beperken, o.a. het aangaan van een leening, waardoor verkoopers in staat gesteld zouden worden een gedeelte van den oogst achter te houden, ten einde eerst het volgend seizoen verkocht te worden. Egyptische katoenprijzen zijn geleidelijk in prijs gedaald, hoewel de laatste dagen wel weer iets vaster. Verkoopen van alle soorten hebben gemiddeld iets minder dan 8000 balen per dag bedragen.

In de garenmarkt valt nog weinig nieuws te melden. Prijzen zijn weliswaar eenigszins lager, doch niet in verhouding tot de daling van katoenprijzen. Men schijnt in de grovere nummers van Amerikaansche garens iets gedaan te hebben, doch over het algemeen gaat er weinig om en verkoopen zijn slechts van weinig beteekenis geweest. Spinners van Egyptische katoen zijn in een dergelijke positie, doch prijzen van Sakelgarens toonen neiging tot stijgen. Er bestaat wel vraag, speciaal van Indië, doch dit betekent op het oogenblik niets anders, dan dat de overzeesche markten verdere ontwikkelingen hier afwachten. Tot nu toe zijn er echter geen bepaalde teekenen, die op een algemeen kooplust wijzen.

In de afgelopen week ging er in de doekmarkt weinig om, daar de meeste koopers er de voorkeur aan gaven de publicatie van het Bureau-Rapport af te wachten. Toen men constateerde, dat dit rapport reeds in de markt verdisconteerd was, werd over het algemeen de stemming optimistischer. Een belangrijke verbetering heeft echter nog niet plaats gehad, hoewel enkele fabrikanten wel wat meer gedaan schijnen te hebben. De Straits en Java zijn nog de beste van de Oostersche markten. Ook van Indië komt meer vraag binnen en schijnt men wel belangstelling in de huidige prijzen te toonen; over het algemeen zijn limites vandaar echter wel te laag.

Manchester, d.d. 3 November 1926.

Gedurende de afgelopen week zijn prijzen van Amerikaansche katoen vaster geweest met neiging tot stijging en Mid American spot te Liverpool heeft weer 7 d. per lb. bereikt. Vanmorgen opende de markt 2 tot 4 punten lager. De beweging in de Vereenigde Staten om middelen te verschaffen om katoen uit de markt te houden, schijnt wel ondersteund te worden. Tot nu toe zijn aanvoeren echter vrij aanzienlijk en ontvangsten in de havens ruim een miljoen balen grooter dan verleden jaar, terwijl de export thans circa 200.000 balen meer bedraagt. Ook prijzen van Egyptische katoen zijn vaster geworden. Verkoopen bedroegen de vorige week 48.000 balen, waarvan 30.000 balen Amerikaansche, 3900 Braziliaansche, 7500 Peruaansche en 5500 diversen.

De ondervindingen in de Amerikaansche garenmarkt schijnen nogal uiteen te loopen. In grove nummers gaat slechts weinig om en de behaalde prijzen zijn zeer laag; hetzelfde geldt voor medio nummers, hoewel hier en daar enkele spinners flinke hoeveelheden verkocht schijnen te hebben. Men is wel van meening, dat verkoopen belangrijk grooter zijn dan de huidige verminderde productie, hoewel momenteel leveringen nauwelijks zoo groot zijn. Naar enkele en getwijnde bundelgarens, geschikt voor verdoelenden voor dhooties, bestaat een goede vraag; doch de geboden prijzen zijn over het algemeen te laag, zoodat hiervan slechts een klein gedeelte geboekt werd. In Egyptische garens zijn den laatsten tijd meer zaken gedaan in 60s twist en inslaggaren voor de weverijen, hoewel ook hierin de handel niet algemeen genoemd kan worden. De vraag naar getwijnde bundelgarens is gering en er gaat slechts weinig om; het gebrek aan vertrouwen in het ruwe materiaal houdt zaken tegen, met uitzondering van enkele kleine partijtjes voor vroege levering.

Doekprijzen zijn vaster; koopers doen hun uiterste best concessies te krijgen, waarin zij echter over het algemeen niet slagen, zoodat er dan ook minder omgaat dan een week geleden. Daar staat tegenover, dat geregelde kleine verkoopen hebben plaats gehad om in de behoefte van verschillende firma's te voorzien. Wat de Oostersche markten betreft, gaat er voor China weinig om, terwijl voor Indië en de kleinere markten, ofschoon vandaar nog wel belangstelling bestaat, niet zooveel gedaan is als gewoonlijk. Er zijn er, die van meening zijn, dat er meer leven in de markt is dan men wel zoo oppervlakkig zou denken; het hangt er maar van af hoe sterk de onderstroom is van geregelde kleine verkoopen, waarover wij boven spraken; oppervlakkig schijnt de handel bepaald gering te zijn.

27 Oct. 3 Nov. Oost. koersen. 26 Oct. 2 Nov.

Liverpoolnoteringen.	T.T. op Br.-Indië	1/5 2/7	1/5 2/7
F.G.F. Sakellaridis	14,25 15,30	T.T. op Honkong	1/10 2/8
G.F. No. 1 Oomra..	4,80 5,15	T.T. op Shanghai	2/4 1/2 2/4 1/4

Notering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	5 Nov. 1926	29 Oct. 1926	22 Oct. 1926	5 Nov. 1925	5 Nov. 1924
New York voor Middling ...	12,65 c	12,65 c	12,55 c	21,— c	23,90 c
New Orleans voor Middling	12,32 c	12,50 c	12,20 c	19,82 c	23,05 c
Liverpool voor Middling ...	6,88 d	6,85 d	6,70 d	10,44 d	13,37 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 29 Oct. '26	Overeenkomstige periode	
		1925	1924
Ontvangsten Gulf-Havens.	4627	3637	3118
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	552	561	616
„ „ 't Vasteland etc.	1497	1369	1074
„ „ Japan.....	286	239	190

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	29 Oct. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	2382	1367	1175
Binnenland.....	1162	1510	1189
New York.....	96	40	215
New Orleans.....	501	418	278
Liverpool.....	448	229	194

KOFFIE.

In de afgelopen week was de stemming voor het artikel over het algemeen genomen niet slecht. De wisselkoers in Brazilië bleef vrijwel onveranderd (Londen werd gisteren genoteerd 6^{20/32}) en daar de binnenlandsche koffieprijzen in Milreis er iets opliepen, waren de aanbiedingen van Rio en van Santos tenslotte ook eene fractie hooger dan een week geleden. In prompte en iets latere aflading kwamen zaken van beteekenis nog wel niet voor, doch de groote lusteloosheid van de vorige weken was er toch ditmaal niet en niet alleen werd van Brazilië-soorten het een en ander opgenomen, doch ook in gewasschen Centraal Amerikaansche soorten kwamen weder wat meer zaken tot stand. Met Robusta van Nederlandsch-Indië ging het echter nog altijd moeilijk en al zijn de vraagprijzen onveranderd gebleven, de kooplust bleef gering.

Ook in loco was de afzet wel iets beter, zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor uitvoer. Na den slechten gang van zaken in de laatste weken, is het te hopen, dat deze beterschap nog wat zal aanhouden en zich verder ontwikkelen.

Zoals in het vorig bericht vermeld, werd verwacht dat de limite van de dagelijkse aanvoeren uit het binnenland van Sao Paulo naar Santos, die voorloopig slechts tot 5 dezer verhoogd was op 32.000 balen, op dien datum niet zou worden verlaagd, aangezien de voorraad te Santos zoo buitengewoon klein was geworden. Deze verwachting bleek juist te zijn en volgens 6 dezer alhier ontvangen officieel bericht, is voor de maand November de limite zelfs verhoogd op 36.000 balen. Dit cijfer is aangenomen omdat gedurende October de uitvoer van Santos bedragen heeft ruim 900.000 balen, en op 18 October, bij het vaststellen der limite van 32.000 balen bepaald was, dat na 5 November de dagelijkse aanvoeren zouden worden gebracht op eene hoeveelheid, in overeenstemming met den uitvoer van de voorafgaande maand.

Volgens de dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam, is in October de aanvoer geweest als volgt:

	1926 balen	1925 balen	1924 balen
in Europa.....	708.000	835.000	1.016.000
„ Ver. Staten v. Amerika	842.000	831.000	1.056.000
Totaal....	1.550.000	1.666.000	2.072.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar bedroegen 16.992.000 balen tegen 15.545.000 balen in 1925 en 17.213.000 balen in 1924.

De Afleveringen in October waren:

	1926 balen	1925 balen	1924 balen
in Europa.....	666.000	807.000	1.088.000
„ Ver. Staten v. Amerika	855.000	961.000	1.043.000
Totaal....	1.521.000	1.771.000	2.131.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar waren 17.092.000 balen tegen 15.621.000 balen in 1925 en 17.332.000 balen in 1924.

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat zoowel de Aanvoeren als de Afleveringen in de vorige maand klein zijn geweest. Dit was bij den geringen ondernemingslust en bij den slechten afzet van den laatsten tijd niet anders te verwachten. Ook in de maand September waren de Aanvoeren en de Afleveringen, althans in Europa, ver onder die van de vorige jaren gebleven, en het gevolg hiervan is, dat het totaal van de eerste tien maanden van het jaar in verhouding niet meer zóó ver uitsteekt boven dezelfde maanden van het vorige jaar, als in de eerste helft van 1926 het geval is geweest. Tegenover de eerste tien maanden van 1924 zijn de Aanvoeren en de Afleveringen thans ongeveer 300.000 balen kleiner.

Vanaf 1 Juli tot 1 November waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen dit jaar 6.655.000 balen tegen 6.495.000 balen in 1925 en 6.597.000 balen in 1924, terwijl de Afleveringen bedroegen 6.452.000 balen tegen 6.749.000 balen in 1925 en 7.028.000 balen 1924.

De zichtbare voorraad was op 1 dezer in Europa 1.525.000 balen tegen 1.483.000 balen op 1 October. In Amerika bedroeg hij 899.000 balen tegen 912.000 balen op 1 October. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.424.000 balen tegen 2.395.000 balen op 1 October. Hij bedroeg op 1 November 1925 2.147.000 balen en op 1 November 1924 2.022.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 November 1926 4.849.000 balen tegen 4.856.000 balen op 1 October en 5.209.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 November 1926 nog niet bekend is, doch die op 1 October 1926 bedroegen 5.255.000 balen en op 1 November 1925 3.652.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 92/6 à 94/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 94/6 à 96/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 75/- à 75/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Nov-verscheping, 40½ ct.; Palembang Robusta, Dec-verscheping, 40½ ct.; Benkoelen Robusta, Nov-verscheping, 42¼ ct., alles per ½ KG., c.i.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 61 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 52 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
9 Nov.	50½	49½	48½	45½	48½	46½	44½	42½
2 „	49½	48½	47¼	44¼	47½	45½	43¾	41¾
26 Oct.	50	50	48½	44¾	48½	46¾	44½	42¾
19 „	48¾	46¾	45½	43¾	46¼	44	42¼	40¼

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
8 Nov.	\$ 15,90	\$ 15,36	\$ 14,84	\$ 13,80
1 „	„ 15,60	„ 15,09	„ 14,64	„ 13,70
25 Oct.	„ 15,39	„ 14,83	„ 14,35	„ 13,39
18 „	„ 14,51	„ 14,16	„ 13,87	„ 13,10

Rotterdam, 9 November 1926.

THEE.

Op den 4en dezer vond wederom een theeveiling plaats, omvattende ongeveer 12.000 kisten Ned.-Indische thee. In overeenstemming met het verloop der Londensche thee-markt had deze veiling een traag verloop met prijzen, die van 2 tot 8 cts. lager waren dan die in vorige veiling. Alleen zeer goede kwaliteiten waren ten volle prijshoudend, enkele zelfs iets hooger. Het gemiddelde prijsniveau zal ongeveer 4 à 5 cts. lager komen te liggen dan dat van de veiling van 14 October. De grootste teruggang werd geleden door de ordinaire en middenkwaliteiten, terwijl bladthee meer gevraagd was dan gruis. In de veiling werden nogal veel partijen opgehouden, waarvan echter een belangrijk gedeelte onmiddellijk na de veiling tot afdoening kon komen. De volgende veiling — de voorlaatste van dit jaar — is vastgesteld op 25 November en zal ongeveer 13.000 kisten omvatten.

Amsterdam, 8 November.

STEENKOLEN.

Eindelijk is dan vandaag of morgen te wachten, dat door opnieuw intermediair ingrijpen van de Regeering een oplossing zal worden gevonden van de staking in de Britsche kolenvelden.

Na de hervatting van het werk komt dan weer de prijsvraag, die op het oogenblik de groote onbekende is. Velen zijn van meening, dat de kolencrisis, waarover zooveel geschreven is, feitelijk slechts tijdelijk opgeheven is geweest en dat zij dus eigenlijk, niettegenstaande alles, voortduurt. Zooveel is wel zeker, dat de prijzen vrij snel zullen dalen, doch niemand vermag te zeggen, waar de daling zal ophouden. Op het oogenblik zijn de prijzen als volgt:

Westfaalsche Vetsfönder	f 26.—
„ Vetsstukken	„ 28.—
„ Smeenootjes	„ 28.50
„ Gasvlamfönder	„ 27.—
„ Gietcokes	„ 24.—

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Het blijft een zaak van overleg, of tot deze prijzen inderdaad te koop en valt, aangezien er een geprononceerde schaarschte aan kolen is.

Westfaalsche Bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 39.— Markt zeer vast.
9 November 1926.

IJZER.

Op de wereldmarkt is de stijging van den ruwijzerprijs nog verder voortgegaan. De hoogovens zijn voor geruimen tijd van orders voorzien, terwijl de vraag ruim blijft. Het Fransch-Belgisch-Luxemburgsch kartel heeft den prijs f.o.b. Antwerpen voor gieterij-ijzer No. 3 op 80 shilling gebracht (deze prijs geldt ook voor levering franco Nederlandsche grens), doch reeds werden zaken gedaan tot sh. 80/6. De Belgische markt voor walsproducten is minder vast gestemd, de vraag voor export is eenigszins verminderd en de prijzen zijn, hoofdzakelijk voor stafijzer, iets gedaald.

De ruwijzerprijzen voor de binnenlandsche markt in Duitschland en Frankrijk blijven voor November onveranderd.

	Notering in de week van		
	25/31 Oct. 1926	1/7 Nov. 1926	2/9 Nov. 1925
Ruwijzer.			
<i>f.o.b. Middlesborough</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	125/6	125/6	69/6
„ „ „ 3	120/6	120/6	66/-
„ „ „ 4	119/6	119/6	65/-
Hematite East Coast			
Mixed Numbers	88/-	92/6	74/6
<i>Wagon départ Longwy</i>			
(Lotharingen)	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3....	600,—	600,—	345,—
Semi-phosphoreuse	670,—	670,—	360,—
<i>ab Werk Rheint.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereiroeisen no. 1	88.—	88.—	88.—
„ „ „ 3	86.—	86.—	86.—
Hämatit.....	93.50	93.50	93.50
<i>f.o.b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3..	77-78	80-80/6	61/62
Walsproducten.			
<i>f.o.b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	
Stafijzer	113/6-115	112/6-115	—
Plaatijzer 5 mM.....	125-126	125	—
„ 3 „	135-136	135-136	—

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
8 Nov. 1926..	57.5/-	66.-	303.2/6	29.-	32.17/6
1 „ 1926..	57.12/6	66.15/-	293.15/-	29.5/-	33.12/6
25 Oct. 1926..	58.10/-	66.15/-	310.12/6	30.10/-	34.2/6
18 „ 1926..	58.17/6	66.15/-	315.5/-	31.5/-	34.10/-
9 Nov. 1925..	62.2/6	69.-/-	281.2/6	37.5/-	38.9/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was de afgelopen week kalm, daar de bevrachters het verloop van den kolentoeestand wilden afwachten alvorens tot bevrachting over te gaan. Van Montreal was alleen eenige vraag

naar kleine booten naar U.K., waarvoor 8/3 tot 8/9 per qtr. werd betaald per November. Naar Lissabon en Leixos werd een boot gedaan tegen 8/6 per qtr. Van West St. John was eenige vraag naar de Middellandsche Zee en per December is 36 cents betaald op basis van één loshaven. Van de Northern Range wist een begin Novemberboot de goede vracht van 40 cents te bedingen naar Genua of Napels, terwijl voor een tweede helft Decemberboot 30 cents per 100 lbs. is betaald naar de Fransche Atlantische havens.

De toestand van de West-Indische suikermarkt bleef onveranderd. Naar het Verre Oosten bestaat echter een vrij goede vraag en naar Shanghai is per Jan./Febr. \$ 7,— betaald.

De North Pacific toonde zeer weinig interesse voor tonnage voor iedere positie. De eenige definitieve orders werd uit de markt genomen door een Novemberboot tegen de lagere vracht van 45/- van Vancouver met de optie Portland of Puget belading tegen 46/3.

De markt van de La Plata was de afgelopen week zeer kalm en er werd slechts weinig bevracht. De vrachten zijn aanzienlijk teruggelopen. Per Nov./Dec. werd 46/3 geaccepteerd, terwijl voor December 43/6 is gedaan, beide van de boven La Plata havens. Voor prompt belading is een 8000 tonner bevracht van Rosario en Bahia Blanca tegen 47/6.

Er was deze week iets meer vraag naar ruimte voor chilispeter, hoofdzakelijk naar Fransche havens en door de schaarschte aan ruimte zijn de vrachten opgelopen. Per Nov./Dec. is 1500 tons Fransche ruimte geboekt naar Bordeaux/Antwerpen range tegen de betrekkelijk hoge vracht van 45/-, terwijl per Januari/Februari en Februari ruimte is bevracht naar Havre tegen 36/- netto, optie Duinkerken/Antwerpen/Rotterdam/Hamburg tegen 35/- netto. Per Febr./Mrt. is 6000 tons geboekt van 2 laadhavens naar drie havens Duinkerken/Hamburg range tegen 31/-. Tegen het einde der week werd de tendens iets minder en per Januari was 35/- niet te bedingen naar Havre/Hamburg range.

Ofschoon de vraag van de Oostelijke markten niet is toegenomen bleven de vrachten op het hooge peil ten gevolge van de schaarschte aan tonnage voor de eerstkomende maanden. Graanbevrachtingen van Australië werden deze week tegengehouden door een verschil tusschen reeders en bevrachters over de nieuwe „Austral” charter. Er zijn geen afsluitingen te vermelden, doch de vracht bleef onveranderd.

De vrachten van den Donau bleven vast, doch er zijn geen afsluitingen te vermelden. Voor November wordt 37/6 geboden naar Continent en 36/- naar „picked ports”. De Zwarte Zee is kalmer; er vond echter slechts één bevrachting plaats, nl. naar Denemarken direct tegen 35/- November.

Van de Middellandsche Zee ging weinig om in erts. Huelva/Rotterdam betaalde 13/- en Huelva/Plymouth 18/6. Verscheidene booten werden bevracht voor fosfaat tegen verschillende vrachten. Sfax/Rouaan betaalde 16/6, Nantes 16/9, Bordeaux 17/- en Antwerpen 18/-.

Van de Golf van Biscaye werden alleen kolen bevracht. Van Musel naar de Oostkust U.K. is 14/- gedaan, Manchester 16/- en Cardiff 14/-.

Ten gevolge van de verwachting, dat de Engelsche kolencrisis zou worden geregeld, werd van Amerika betrekkelijk weinig bevracht. Het aantal bevrachtingen naar U.K. bedroeg slechts 45 booten; ook de vrachten zijn over het algemeen minder dan de vorige week: nl. 30 November 35/-, 15 December 27/6, 31 December 26/-, 31 Januari 19/6.

Ook van Charleston is bevracht met 30 November cancelling tegen 35/-, optie 6 Dec. 33/6. Naar West-Italië is \$ 9,— betaald per Nov. en \$ 8,50 per eerste helft December, Kopenhagen \$ 8,50. Naar Las Palmas, optie Gibraltar is 38/9 gedaan per eerste helft November en \$ 7,— per Jan.

RIJNVAART.

Week van 31 October t/m. 6 November 1926.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, waren tamelijk levendig; de verschepingen van kolen waren minder druk dan de voorafgaande week.

Aangezien de vrachten in de Ruhrhavens terugliepen en ten gevolge van mist en wassend water de sleeploonen hooger werden, was de animo onder de schippers om ledig naar de Ruhrhavens te varen, niet groot. Dientengevolge was het aanbod van ledige schepen ruimschoots voldoende en liepen de ertsvrachten geleidelijk terug van f 0,90/1,— resp. met ¼ en ½ lostijd, tot f 0,50/0,60 per last. De daghuren naar den Bovenrijn bedroegen gemiddeld 3½ à 4 cts. per ton.

Het sleeploon varieerde tusschen het 40 en 60 cts. tarief. De vrachten voor exportkolen naar Rotterdam ondergingen een verdere daling en bedroegen Mk. 1,60 per ton met vrij sleepen.